

בית נאמן

מוצאי שבת פרשת נשא, ח' בסיון תשפ"ג

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

שימו לב
העלון מוגדל
16 עמ'

בשעה 22:00

למפיעים היקרים ה"ו היות ובעלון זה 16 עמודים, יש בכל
חבילה רק 200 עלונים. וכות הפצת התורה תעמוד לכולם.

א. תורה אמונה ואהבת ישראל (א-ד). ב. לחבב את ארץ ישראל (ה-ו). ג. אזהרות רבי יצחק בר ראובן
(ז-ח). ד. "אקדמות מלין" (אות ט). ה. "רשות לאזהרות" של רבי דוד בן אלעזר בקודה (אות י). ו. אזהרות
רבי שלמה אבן גבירול (אות יא). ז. ברכת הגומל ותפלת הדרך (יב-טו). ח. בזכות התורה ננצל מאויבינו (אות טז).

מצורף בעלון זה גם העלון של שבוע שעבר
שלא הופץ.

מוסרים נפשם על התורה

א. חזק וברוך ושבע טוב ומבורך. הפעם לא הכנתי כלום לשיעור, למה לא הכנתי כלום? כיון שלא היה לנו זמן, בשבועות היום דחוס. בליל שבועות קוראים סדר ליל שבועות, ובבוקר חוזרים עייפים מבית הכנסת, סחוטים. (אתה יודעים מה זה סחוטים? אדם סחוט. "אפשר לסוחטו מותר" (חולין דף ק"ח ע"א)... תסחט כמה שאפשר). אחר כך הולכים הביתה, קידוש ומאכלי חלב ומזונות, ואחר כך עייפים, אין מה לעשות. **הסטייפלר ע"ה** היה יוצא מן הכלל, היה יושב ולומד [אחרי תפלת שחרית של שבועות], הוא עייף, והיה נלחם בעייפות שלו. אנחנו לא יכולים לעשות ככה. א', אין לנו את הכח והמסירות שלו. וב', יש לנו אח"כ לימוד אזהרות. אם בבוקר נעשה ככה, באזהרות מה נעשה?! צריכים גם להתכונן לאזהרות, לכן צריכים לישון, אין מה לעשות. **הגר"א ע"ה** היה יוצא מן הכלל שהיה ישן רק שעתים ביממה, שעה וחצי בלילה בשלש פעמים, כל פעם חצי שעה. ועוד חצי שעה ביום. ככה מעידים עליו בניו בהקדמה לביאור הגר"א או"ח, ואומרים שככה הוא נהג מיום בר מצוה שלו עד פטירתו. "לית דין בר נש" (עירובין דף כ"ד ע"א) - זה לא בן אדם, זה מלאך. אפילו שהחסידים יש להם חשבון אתו, בסופו של דבר - הכל עשו שלום. היה פעם מישהו שלא הבין דבר בזוהר, הלך לרב חסידי, ואמר לו: תסביר לי את הזוהר הזה. אמר לו: לא אסביר לך עד שתקלל את הגאון מוילנא! אמר לו: מה? אני לא אקלל אותו, אנחנו מכבדים אותו! אמר לו: גם אנחנו מכבדים אותו, אבל תקלל אותו. אמר לו: מה אני אקלל אותו? אמר לו: תקלל אותו שמזרעו יצאו חסידים... וככה יצא, מזרעו של הגר"א היו אחד או שנים שהם היו חסידים. כי בסוף הבינו שהחסידות והליטאיות אינם סותרים אחד את השני.

מאמינים באמונה שלימה

ב. הספרדים מכילים את שניהם. עובדה שבספרי הספרדים יש מעשיות גם על הבעל שם טוב וגם על הגאון מוילנא, ועל כולם. כולם בשלום. כל מה שקרה אצל האשכנזים בא מהדם הרוחח שלהם, צריכים לחיות בשקט ובשלום. עובדה שאצל כל הספרדים במדינותיהם עד הדור האחרון, לא היו מחלוקות. אתם חושבים שהספרדים היו צדיקים גמורים? לא. היו ביניהם גם כאלה שהיו מחללי שבת, אבל לפחות היו מכבדים. ספרדי תגיד לו 'רבי חי טיב' ינשק את ידו ויאמר "זכותו תגן עלינו". ספרדי תגיד לו יום כיפור, זה יום כיפור. אשכנזי לא ככה, ויש לזה כמה סיבות. והסיבה הראשונה, שהם תקיפים עד הסוף, אם לא

מאמינים - לא מאמינים בשום דבר... אבל אצל הספרדים לא, אתה מדבר שתי מלים ואתה יכול להכניע את הלב שיאמין וידע, שלא יחשוב שהעולם

הזה תוהו ובוהו. הם רואים שהעולם הזה הוא לא תוהו ובוהו, אפילו אדם עיור ומטומטם שיאמר שהעולם במקרה, הוא משוגע. הוא יודע שזה לא נכון. אבל הוא חייב לומר ככה, כי אחרת לא תתקיים הכפירה שלו... אבל הספרדים במיוחד מאמינים.

גם יהודי של יום כיפור יש לו שכר גדול

ג. אומרים שהיה פעם בשנות השלושים (זאת אומרת בשנת תר"ץ ומשהו) רופא אחד בתנוס, שבשעה שכולם כבדו יום כיפור, הלכו לבית הכנסת, התפללו מה שידעו, עלו לתורה פעם בשנה, זה גם טוב, אבל הוא אמר לחבריו: אני לא הולך לתורה. אני נוסע ב'טרומבאי' - בחשמלית ביום כיפור. אמרו לו: נראה אותך. וכך עשה, ביום כיפור עלה לחשמלית, אבל כאשר סגרו את הדלת על הטרומבאי, נחתכה רגלו ולקחו אותו לבית חולים... מאז כל הרופאים ראו בזה יד ה', זו סכנה למי שמחלל לפחות יום אחד בשנה [תשמור]. מי ששומר את יום כיפור, יש לו שכר גדול מאד, החזון איש אומר "יהודי של יום כיפור יש לו שכר גדול". והחזון איש היה תמיד מחמיר עד הסוף, אבל הוא ידע את נפש העם. "אתה ידעת את העם כי ברע הוא" (שמות ל"ב, כ"ב).

גנב ספרדי

ד. ככה היו הספרדים. בגמרא כתוב (וזה חסר לנו בגמרא שלנו [ונמצא בעין יעקב] בברכות דף ס"ג ע"א): "גנב אפוס מחתרתא רחמנא קריה" - גנב על פי המחתרת, איפה שהוא רוצה לגנוב, הוא מתפלל 'אנא רבון העולמים, שלא ירגישו בי'. ממה נפשך! אם אתה מפחד מרבון העולמים - למה אתה גונב? אלא הוא מוכרח לגנוב, מה לעשות!?

1. אחד כמו 'אמיר חצרוני' - חצרא עליה... זה חצרוני משוגע. עשו ראיין אתו, חשבו אולי שנכנע אותו להניח תפלין כמו שהניח אהרן ברק. אמר להם: לא מעניין אותי. הוא לא יודע כלום בהסטוריה. אמרו לו: איך אתה פרופסור ואינך יודע את ההסטוריה של העם שלך? אמר להם: זה לא מעניין אותי. מעניין אותנו שיתנו לו לדבר ברדיו... זה דבר ממש חשוב מאד, תדבר ברדיו, מה יצא מזה? דברת ברדיו, ברוך ה'. מה יצא לך מזה?! בבית שלו (בארמון יותר נכון...) יש שני כלבים ענקיים. אמרו לו: תתפוס את הכלבים ותתן לנו לדבר אתך, נקליט אותך. אמרו: חשבנו שיוכל להשתכנע, אבל לא יצא כלום.

ניצוב גרופי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:06	20:22	20:59
19:23	20:25	20:56
19:14	20:26	20:57
19:21	20:22	20:54

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל' בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

"לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב" (משלי ו', ל'), נפשו ונפש אחרים גם כן, אבל הוא מתפלל שה' ישמור אותו מהמשרטה. באיזה גנב מדובר? גנב ספרדי... גנב ספרדי ככה מתפלל, אומר אין לי ברירה. לכן מה שצריך לעשות היום, שלא נחזור על ההסטוריה מאתים שנה אחורנית, אולי אם היינו ביחד, היה אחד כמו הרב עובדיה שהיה מדבר על לבם, ומחזק אותם באמונה נפלאה. כשבאו לעשות בחירות על הרב הראשי הראשון לציון, היה אחד רב טריפולטאי תלמיד חכם גדול, הרב שערי ציון - הרב ציון בוארון. והיו שם בין הבוחרים, שתי נשים ממרץ, והם באו לבחור ברב הטריפולטאי, כי הם טריפולטאיות. נכנסו רגע לרב עובדיה, ויצאו שתייהן בוכות. לא ידעו למה, אמרה לה חברתה: למה את בוכה? אמרה לה: ולמה את בוכה?... שתייהן בוכות. אמרו: הרב השפיע עלינו, והרב דיבר שתי מלים. אמר להם: הבן שלי יעשה כמה דברים לטובת עם ישראל, לא יאסור עליהם כל דבר, ישתדל לקרב כמה שאפשר. וזה השפיע עליהם. רצו שהרב בוארון יהיה ראשון לציון, בסוף לא יצא מזה כלום, אבל הוא הסתדר עם ש"ס. אני לא רבתי עם אף אחד, לא בעבר ולא בהווה, כשאמרתי אני תומך בפלוני, לא מפני שפלוני זה עדיף מפלוני, אלא פשוט הם הרסו את ארץ ישראל, אמרו: לא צריכים אותה, אנחנו מספיק לנו רק תורה... "כל עוד בלבב פנימה, נפש יהודי הומיה, ולפאתי מזרח קדימה, עיני לציון צופיה. עוד לא אבדה תקותנו"... זה מה שיש, אין כלום.

לחבב את הארץ שהחזיר לנו הקב"ה אחרי אלפיים שנות גלות

ה. צריך לחבב את ארץ ישראל, צריכים להכיר את המעלה שלה שאחרי אלפים שנה הקב"ה החזיר אותה אלינו. מי שאומר שכן גוריון החזיר אותה - הוא טיפש מטופש. מי שאומר שהרצל החזיר אותה - הוא טיפש מטופש עם שכל מעופש... לא יכול להיות. הכל בידי שמים! **באופן טבעי אחרי שואה איומה כזאת אי אפשר שעם ישראל יתאושש תוך שלש ארבע שנים. אי אפשר.** כל הסטוריון אומר ככה. **אבל הקב"ה אמר אתם לא יודעים לאושש? אני יודע.** אני אביא יהודים שילחמו עד טיפת דמם האחרונה על כל שעל מארץ ישראל. אחר כך נתן לנו עוד דבר ועוד דבר ועוד דבר, נתן לנו קבר רחל, ואת מערת המכפלה. במערת המכפלה מי יכול להגיע? מותר רק שבע מדרגות, ואם אדם יעלה למדרגה השמינית "ותגעש ותרעש הארץ" (תהלים י"ח, ח'). היה שם האדמו"ר מגור, והוא רצה לעלות למדרגה השמינית. שם את רגלו על השמינית, וכל העולם כעס. הוא 'העז' לעלות למדרגה השמינית? "למנצח על השמינית מזמור לדוד" (תהלים ו', א'), יבוא דוד המלך יקבל מדרגה השמינית... אבל הוא אדמו"ר, לא דוד המלך. ואחר כך היו את הגזירות של תרפ"ט, ונהרגו שם כמה בחורי ישיבה וכמה חכמים, וכמה צדיקים. ובכל זאת הקב"ה נתן לנו בתש"ח את ארץ ישראל.

"בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו"

1. אבל עוד לא חזרו בתשובה, שלא תחשבו שאת ארץ ישראל קבלנו אותה על מגש. לא! זה בתנאי - "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה" (תהלים ק"ה, מ"ד-מ"ה). עדיין לא שמרנו, אבל לאט לאט חוזרים. מישוהו היה חולם שיהיו מאתים ושמנונים אלף חוזרים בתשובה בימינו?! מישוהו היה חולם לראות כאן את הילדים הקטנים בבוקר רצים לתלמוד תורה?!² בארץ כל אחד

2. היום יודעים. אתה שואל אותם על הפרשה, והם יודעים. מי חלם על זה? כלום, בחוץ לארץ שום דבר לא היו יודעים. כלום. היו בחורים שלמדו באליאנס, ורואים את הדתים שקונים חנוכיות. אמרו לאבא שלהם: אבא, מה זה חנוכיה? אמר לו: אני לא יודע. אז את מי שאלו? אמרו: יש לכם סבא יושב שם בחדר, תשאלו אותו. שאלו אותו, והסביר להם שחנוכיה זה זכר למלחמה של אבות אבותינו לפני אלפיים שנה עם היוונים. אמרו: כן, באמת? ומה יצא בסוף? היה מספר להם. טוב, עכשיו הבנו. מגיע סוכות ורואים את הז'רדי - ענפי אילן. שואלים: מה זה הענפים האלה? אומרים להם: זו סוכה. ומה זו סוכה? הולכים לאבא, וגם האבא לא יודע, האבא התחנך באליאנס. אמר להם: יש סבא, לכו לסבא ויגיד לכם. וסבא אומר להם על ענני כבוד וכו', והם אומרים: עכשיו אנחנו מבינים. [וזה רמז הפסוק (דברים ל"ב, ז)]: "שאל אביך ויגדר" - מה יגדך? "זקניך ויאמרו לך" - הסבות שלנו היו יודעים... זה מה שהיה בתונוס. ואילו כאן בארץ אחרת ב'ה'.

יודע, אפילו הכופרים ביותר, המבוגרים יודעים. הילדים השכיחו מהם, הם נלחמו בדת, נלחמו בתורה כאילו זה אויב שצריך להילחם בו. עוד מעט יבינו שזה לא אויב, אלא זו התמצית של עם ישראל, זו האמונה של עם ישראל, זה הבסיס של עם ישראל. בלי בסיס לא נוכל להיות כלום.

אזהרות רבי יצחק בר ראובן

ז. אז אנחנו בליל שבועות קראנו מה שקראנו, בבוקר אחרי חצות חזרנו לבית הכנסת וקראנו משלי כולו, ותהלים חלקנו אותו (אי אפשר לקרא גם תהלים וגם משלי, בחוץ לארץ היו יומיים, וכאן יש לנו רק יום אחד), ואחרי תהלים קראנו את האזהרות של רבי יצחק בר ראובן. אבל יש עוד אזהרות של רבי שלמה בן גבירול, החכם הזה היה קטן, היה חותם תמיד בשירים שלו "אני שלמה הקטן". אבל שלמה הקטן הזה היה גדול, גאון הגאונים, חכם גדול היה. אז אנחנו נקרא את תחילת האזהרות [של רבי יצחק בר ראובן] - "יום זה הוריד לבן שריד". (נקרא קטע ואתם תענו בסוף, ואחר כך נקרא קצת מבן גבירול, ונאמר כמה הלכות). [כאן קרא מרן רבנו שליט"א את הפתיחה לאזהרות במנגינה מיוחדת, ואמר: זאת המנגינה אני חברתי אותה בתשכ"ב (לפני ששים ואחת שנה, הייתי מורה בישיבת חב"ד), בדרך (הייתי הולך ברגל חצי שעה). צריכים לקרא אזהרות, אבל וכי יקראו אזהרות ככה יבשות? צריך לתת להם נעימות, לתת להם לחלוחית. התחלתי לקרא ככה, ואמרו: "הרב, איזו מנגינה יפה", "איזו מנגינה יפה"... לא אמרתי להם שאני חיברתי, שתקתי. "ואת צנועים חכמה" (משלי י"א, ב)...

שירת הספרדים

ח. אבל לא רק המנגינה יפה, אלא איך מצא החכם הזה שהוא פוסק, [פסוק מתאים על כל מצוה שהוא מביא]? הוא לא היה משורר כמו בן גבירול, הוא היה פוסק.³ אבל כשכותבים הספרדים שירים בעברית, משתמשים במלים הכי יפות בעולם. למה? לא ידוע. אומרים שהם משבט יהודה, ושבט יהודה היו קרובים למלכות, קרובים למלכי יהודה, לכן הדבור שלהם מיוחד. איך הוא מתאר "להוד אפריון, בהגיון, היתה לאשת נעורים". הר סיני, מה יכול להיות שם? אבנים? חפץ? עשן? לא. זה אפריון. זה נפלא, משהו מיוחד, הוא מתאר אותו כל כך יפה. הוא אומר על משה ואהרן "שני התאומים הנעימים", אמנם הם לא תאומים, יש ביניהם שלש שנים, אבל כשמתארים בשירה אנחנו משוחררים מדיוק של מתמטיקה... שמונים ושמונים ושלוש. אנחנו משוחררים מזה.

"אקדמות מלין"

ט. יש לאשכנזים דבר דומה, אבל בארמית. איני יודע המנגינה שלו, אבל המצאתי לו מנגינה, בהזמנות אולי נלמד אותה. "אקדמות מלין וְשָׁרִיּוֹת שׁוֹתָא, אֹלָא שְׁקִילְנָא, הַרְמֵן וְרִשׁוֹתָא. בְּבִי תְרִי וְתִלְת, דְּאֶפְתַּח בְּנִקְשׁוֹתָא. בְּבִרִי דְבִרִי וְטָרִי, עֲדִי לְקִשְׁיֹתָא". מישוהו מבין כאן מלה אחת? אף אחד לא מבין... מה זה "אולא שקילנא"? מה זה "אולא"? אמר לי פעם הרב גנוט שיהיה בריא ש'אולא' בארמית פירושה בהתחלה. לפני שאני מתחיל את השיר הזה, אני לוקח הורמן ורשותא, אני לוקח רשיון מהקב"ה שאני אוכל לשיר⁴. הפיוט הזה של "אקדמות מלין" כולו

3. היה דור אחד או שנים אחרי הר"ף, עד שיש כאלה שערבבו בינו לבין הר"ף. (עיין בספר מגדולי ישראל ח"ב עמ' תקכ"ט). הר"ף זה רבי יצחק אלפאסי, וזה חכם ששמו רבי יצחק בר ראובן.

4. אמר לי יש שטרות מוכנים בדרוס וכתוב בהם "אוול". מה זה אוול? בערבית פירושה ראשון, ובארמית גם כן פירושה ראשון. "כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו". (זה פסוק בירמיה י"ז, י"ב). והתרגום אומר "עיל מן אולא" כלומר רום למעלה בהתחלה. "אולא" פירושו התחלה, ומה הכוונה באולא? אם יש לך חוב על חברך, כלומר הוא חייב לשלם לך, ואתה אומר תביא לי ערב, ["ערב אול" הכוונה שהוא ערב ראשון שגובים ממנו קודם הלוה].

אומרים היום ערב, אבל זה לא נכון, הוא לא ערב [מתוק], מי שהוא ערב הוא לא ערב, מי שהוא ערב הוא סובל אחר כך... שלמה המלך אומר פעמיים שלוש: "בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפך, נוקשת באמרי פיך, נלכדת באמרי פיך. עשה זאת אפוא בני והנצל, כי באת בכף רעך, לך התרפס ורהב רעך" (משלי ו', א-ג). אז הערב הוא לא ערב, אלא אומרים ערב, כמו חָרַשׁ, פָּרַשׁ, ולכן בריבים אומרים עָרְבִים, ככה אמר רבי יהודה הלוי (פיוט ה' נגדך כל תאותי): "והימים והלילות עָרְבִים, לכלות את שארי עד בלות". מה

ובמצוות לא תעשה הוא מתחיל **"בצל שד-י אַחְסָה"**, איפה השם שלך? **השם שלו נמצא בראשי תיבות בא"ב ב"ש** (ואת זה כתב הרב חיד"א בשה"ג ח"א מערכת השי"ן בערכו). **"בצל"** - הב"ת היא **שי"ן בא"ב ב"ש**, **"פְּתוּגִים"** (הבית הבא) - הכ"ף היא **למ"ד**, **"קְרִים"** - יו"ד היא **מ"ם**, **"צָאִי"** - הצד"י היא **ה"א"** - יצא לנו **שלמה**. וגם כאן חתם את שמו. שלא יבוא כל אחד ויאמר: "זה שלי"⁸... לכן יש כאלה שבתוך השיר רומזים מי זה המחבר, וצריך ללמוד לעשות כן שלא יגנבו לך את מה שאתה עושה⁹. [כאן קרא מרן רבנו שליט"א חלק מהאזהרות על מצוות לא תעשה, ואת הקטעים האחרונים של הפיוט ואמר: "נקרא את השורות האחרונות בפיוט הזה, כי הם כל כך יפים". ובסיום הקריאה אמר מרן שליט"א: חזקו ואמצו, בן גבירול יסלח לנו שלא קראנו את הכל... כי אין לנו אפשרות].

ארבעה חייבים להודות

יב. ברכת הגומל אנחנו מברכים רק על ארבעה דברים: מי שהיה **בכלא** ושוחרר, [מי שהיה **חולה** ונתרפא], מי שהיה **בנסיעה בים** (או בנסיעה **במטוס** גם כן מברך), ומי שנסע **מעיר לעיר** אפילו שאין שם סיכון ממש. האשכנזים לא מברכים [על נסיעה מעיר לעיר], אבל מרן כותב (סי"ט ר"ט ס"ז) שהספרדים נוהגים לברך, כי כל הדרכים בחזקת סכנה (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד), וכולנו עדים כמה יש בעיות ברחובות ובתאונות דרכים ובכל מיני דברים, זה לא פשוט בכלל, ובמיוחד שיש מחבלים.

תפילת הדרך

יג. לכן כאשר אני נוסע, אני אומר תפילת הדרך, אבל אני לא אומר אותה **בשם ומלכות**. למה? כי יש דברים חדשים שמוסיפים שלא כתובים בסידור, וגם אם אתה נוסע יתכן שאין לך שום סכנה, ויש טוענים שלא מברכים, וגם צריכה להיות הנסיעה שעה ורבע, [וגם יש ישובים באמצע הדרך]. לכן אני נכנס לאוטו, ואחרי שמחזיקים בדרך אני אומר: **"יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו [מותר לומר שם השם ממש] שתוליכנו לשלום, ותגיענו למחוז חפצינו לשלום, ותצילנו מכף כל אויב ואורב בדרך, ומכל מקרה ופגע רע, ומתאונת דרכים"**¹⁰, ומסכנת מחבלים (יש מחבלים באמצע הדרך), **ותגיענו למחוז חפצינו לשלום, ותצילנו מכף כל אויב ואורב בדרך, ותחזירנו לביתנו בריאים ושלוים ושמחים**. בריאים - שלא נקבל שום מכה בדרך, ושלוים - רגועים, ושמחים - שמחים, כי כל נסיעה [עד] שאתה חוזר, אתה לא יודע מה יצא ממנה, לכן תתפלל על הדבר הזה. ולא תחכה עד שיבוא הדבר, ותחתום: ברוך אתה **השם** שומע תפלה.

היו נקראים כך". למה [הוצרכו לדוגמא]? כי הם לא מכירים את זה, חשבו [בתחילה] שאבן עזרא הכוונה הבן של עזרא. אבל לא, הוא לא הבן של עזרא, אלא משפחתו נקראת "אבן עזרא", אבן פירושו משפחה. יש "אבן דוד", יש "אבן עזרא", ויש עוד אבן שמביא הרמב"ן בפרשת פינחס (במדבר כ"ו, י"ג) - **אבן שושאן**. יש כל מיני אבן שהם משפחות בלבד, ולכן "אבן עזרא" פירושו משפחת אבן עזרא, ואילו בן יהודה, הכוונה שאביו שמו יהודה.

8. היה מעשה אצל האשכנזים. היה ויכוח בליל שבת על שיר **"יום שבת קודש הוא"** מי עשה אותו, אחד כתב אותו, ואחד מצא אותו ואמר: זה שלי. אז השני אמר לו: "זה שלך? זה שלי!" אז הוא אמר לו: בוא נראה, חסר כאן בית אחד, תשלים אותו. הוא לא ידע להשלים, אז הוא השלים אותו: **"קולי קולות יחדלון, בעת שירי יגדלון, כי כטל הם יזלון, ואל ישיגו גבול"**. תיזהרו, אל תגנבו את השיר שלי. מה זה "קולי קולות יחדלון"? כל הזמן אתם אומרים שזה השיר שלכם, הנה יש כאן ראשי תיבות "חז" במקום "חזק", איפה הקו"ף? תמשיך... ככה תפס אותו.

9. היה אחד מוכר נעלים, ובא אליו מישהו ואמר לו: תן לי נעלים. אמר לו: הנה, קח נעלים. אמר לו: כמה כסף? אמר לו: זה עולה עשרים שקל, אמר לו: יש לי רק עשרה. אמר לו: טוב, תתן לי ואח"כ תשלם לי את השאר. אחרי שהלך, אשתו אמרה לו: אתה משוגע? אדם שאתה לא מכיר אותו נתן לך ששה עשרים בעשר? אמר לו: אל תדאגי, מחר הוא יבוא, כי נתת לו שתי נעליים שמאליות... הוא ינעל אותם ויגיד: מה זה, אי אפשר לנעול אותם, ולכן הוא יחזור אלי. ואני אגיד לו: אדוני, קודם כל תשלם, אל תעשה סתם ככה.

10. "תאונת דרכים" זו מלה חדשה והיא לא בסדר. למה לא בסדר? כי תאונה היא על משקל "תשובה", "תרומה", והשורש של המלה "תשובה" היא "שוב". השורש שלה מנחי ע"ו, "ר"תומה" השורש שלה "רום", ותאונה זה לא ככה, וכי השורש שלה "און"? אין און, יש "אונה", "לא תאונה אליך רעה" (תהלים צ"א, י). אז מה נעשה? "תאונת" כתבתי את זה פעם לועד הלשון, אמרו לי: זו הטעות של ביאליק, ואין לנו מלה אחרת, יש לך מלה אחרת? תגיד לנו. אין בדיוק מלה אחרת, אבל אומרים "תאונת דרכים" וכולם מבינים מה הכוונה.

בארמית. צריך אדם להיות בקי בארמית באופן מיוחד, ואז יוכל לטעום אותו. ואני אוהב "אקדמות מלין", כל פעם שיזדמן לי "אקדמות מלין" אני קורא אותו מהתחלה ועד הסוף! ושם לב איך כתוב שם שמסיתים את עם ישראל שילכו אתם, וישראל אומרים להם: **"רְבוּתְכֹן מְהַ חְשִׁיבָא, קְבַל הָיָא שְׁבַחְתָּא. רְבוּתָא דִּיעֵבֵיד לִי, כְּד מִטְיָא שְׁעֵתָא" - כשה' עושה לנו טובות, מה אתם שוים למול הטובה הזאת! אין לכם שום אומה בעולם שחזרה למקור שלה אחרי אלפים שנה, ואין אפילו אחרי מאתיים שנה, ואנחנו יש לנו. איך הוא מתאר את הלוייתן, ואת האוכל, ואת גן עדן בצורה מיוחדת. אדם צריך להיות מלא אמונה שיוכל לשיר ולדבר ולשפוך את רוחו על הקורא. אבל כרגע אין לנו זמן לזה, נראה בהזדמנות אחרת.**

"רשות לאזהרות" של רבי דוד בן אלעזר בקודה

י. עכשיו נקרא את האזהרות של בן גבירול. ולפני כן יש "רשות לאזהרות" של **רבי דוד בן אלעזר בקודה**⁵. ויש לזה גם כן משקל. מה המשקל? ארבע הברות **"א-מון-יום-זה"** - ארבע הברות. **"נ-חלו-עם-זה"** (הח"ת בשוא פתח, ולכן היא לא באה בחשבון) - ארבע הברות. **"על-יד-חו-זה"** - ארבע הברות. **"איש-ה-אלו-קים"** - ארבע הברות. ומה זה "הברות"? כל ניקוד שאנחנו מבטאים אותו חוץ משוא, כי את השוא עושים במהירות⁶, לכן השואים לא באים בחשבון בפיוט הזה, לא ה"נח" ולא ה"נע", רק התנועות בלבד. אז אנחנו קוראים פסוק פסוק, נתחיל לטעום קצת מדבשו של **אבן גבירול**, ואח"כ נאמר קצת כמה הלכות. [כאן מרן רבנו שליט"א קרא יחד עם הקהל את תחילת אזהרותיו של רשב"ג].

אזהרות רבי שלמה אבן גבירול

יא. והחכם הזה (רבי שלמה אבן גבירול) רמז את שמו בתחילת האזהרות שקראנו עכשיו: **"שְׁמֹר לְבִי מִעֵנָה. הִיָּה בְּמַאֲד נִעְנָה. יִרָא הָא-ל וּמְנָה. דְּבְרֵי הַיְשָׁרִים"**, ראשי תיבות שלמה בן יהודה. "שמור לבי מענה היה" - שלמה, "במאד נענה" - בן, "ירא הא-ל ומנה דבריו הישרים" - יהודה, זה רבי שלמה בן יהודה אבן גבירול⁷, שם יש את הראשי תיבות שלו.

זה ערבים? הם גותנים ערבון למעלה, הבן אדם הזה צריך לחיות שבעים שנה. עברת שבעים? הגיע הזמן. ערבים מתוקים? איזו מתיקות?!

אז אנחנו ערבים לשמור את התורה ולהמשיך אותה לבנים שלנו, לחבב עליהם את התורה, אבל במכות ולא בצעקות. לפעמים אתה צועק והבן יזכור: על דבר כזה אבא צעק, כנראה זה דבר חמור מאד. אבל תמיד תלחץ אותך, גם כשאתה צועק עליו, תיתק אותו, תחבק אותו ותאמר לו: אני אוהב אותך. למה אתה הולך בדרך אחרת! מה אתה עושה עם כל התמונות הרעות האלה! עם המכשירים הפסולים והטמאים האלה! תקרב אותו. מכאן יצאו המלים האלה, מתוך לבם של משוררי ספרד.

5. אתם מכירים משפחת בקודה? זה המחבר של חובות הלבבות. הרבה מבלבלים בין רבנו בחיי בעל חובות הלבבות, ובין רבנו בחיי תלמיד הרא"ש שחי בשנת חמשת אלפים נ'. ההפרש ביניהם בערך שלוש מאות שנה. יש בקודה בעל חובות הלבבות שהיה קדמון לפני הר"ף, ואילו החכם השני זה בעל רבנו בחיי (יש אומרים רבנו בחיי, ולך תדע מה נכון, בחיי או בחיי. ויש אומרים רבנו בחיי, מה זה בחיי? בחיי מרן ורבנו?!) על התורה, והוא מלא קבלה. כל הדברים שיש לו בקבלה צריכים פירוש (ועשה עליו פירוש רבי חיים כהן בעל "לב שומע", וקרא לו: "תורת חיים"), אבל רבנו בחיי בעל חובות הלבבות קדם לו כ-300 שנה, אבל זה מאותה משפחת "בקודה". איפה הבקודה היום? אין לנו היום "בקודים"...

6. אומר חכם אחד בן דורו של מרן - **רבי מנחם די לונזאנו** (בספרו שתי ידות בסוף אצבע ג): **למה ה"שוא" הם שני כדורים אחד על השני**, למה לא אחד ליד השני כמו צירי? משום שרצו לרמוז לנו, שכמו שאם תשים שני כדורים אחד על השני הם נופלים, ככה ה"שוא" נופל. בשוא אף פעם לא תוכל לעמוד בו, לא תוכל לקרוא אותו לאט לאט, השוא נופל או למעלה או למטה, אם נופל למעלה - הוא "שוא נח", כמו למשל: ספסל, באת לו יש שוא, אבל לא אומרים ספסל, אלא אומרים ספסל, זה נקרא שוא נח. ויש שוא בראש המלה שהוא שוא נע, למשל: רְאוּבֵן, הר"ש מתחילה בשוא והוא נע. וכן "שמע ישראל" מתחילה בשוא. הרמב"ם כותב (פ"ב מהלכות ק"ש ה"ט) "לא יניח הנד ולא יניד הנח". אל תגיד: "שמע ישראל" בשוא נח (עד היום אני יודע על אחד שאומר "הא שמה רבא מברך" בשוא נח, אבל אומרים את זה בשוא נע). שוא בראש מלה הוא שוא נע.

הייתי נותן סימן לתלמידים, הם לא היו מבינים כלום, מה זה שוא נע נח? אמרתי להם: זה לא נח נחמן... אל תעשו טטיות. אלא תזכרו את זה מהמשפט הזה: "שוא נע ושוא נח", במשפט הזה האות ש"ו במילה "שוא" מתחילה בשוא, אבל השוא הזה הוא נע, ולכן לא אומרים "שוא" אלא [כמו] "שוא". ואילו "ושוא" נח, השי"ן בשוא נח, וחוטפים אותה. למה חוטפים אותה? כי זה באמצע המלה. הרב מנחת שי כתב סימן אחר: **"שבא וסבא", יש פסוק בתהלים (ע"ב, י) "מלכי שבא וסבא". אבל מי בקי בפסוקים? לכן הבאתי להם סימן מהכותרת: "שוא נע ושוא נח", "שוא" זה נע, "ושוא" זה נח.**

7. אבן גבירול זה לא הבן של גבירול, אלא הכוונה למשפחה **"אבן גבירול"**. התוספות לא ידעו את זה, וזה היה להם חידוש. כתוב (תענית דף כ"ב): "לא קראתי לחברי בחניכותו", ותוס' אמרו (ד"ה בחניכותו): "כגון רבי אברהם אבן עזרא שכל בני משפחתו

טו. ויש עוד ויכוח, אם אומרים: שגמלני כל "טוב" או כל "טוב", בחולם או בשורוק? רוב העולם אומרים כל טוב¹⁵, אבל יש הבדל בין טוב ובין טוב. טוב פרושו סמוך, כמו: "כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא" (בראשית מ"ה, כ'), "טוב" של משהו אחר. ו"טוב" הוא נפרד - "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב" (תהלים ל"ד י"א). אמנם לפעמים המלה "טוב" זה שם תואר, ש"טוב" הוא ההפך של ה"רע". אבל מה אתה אומר: שגמלני כל טוב, וכי הכוונה שגמלני כל אדם שהוא טוב, אלא הכוונה כל טובה, ומלת טוב היא שם עצם כמו "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב", וככה כתב כף החיים בסימן ר"ט¹⁶ (אות ט"ז). כל טוב בשורוק זה סמיכות, כמו "טוב ארץ מצרים". יש פסוק (דברים ו', י"א): "ובתים מלאים כל טוב אשר לא מילאת". אבל האבן עזרא אומר (שם) שבאה בשורוק במקום חולם, כי איננה סמוכה. רוצה לומר שעל הרוב טוב בשורוק סמוכה כמו טוב ארץ מצרים (בראשית מ"ה, י"ח). טוב הארץ תאכלו (ישעיה א', י"ט). אבל טוב לבד, בנפרד - הוא טוב בחולם. לכן תלמדו, אם יש כמה אנשים ביחד, שיעמדו כולם ואחד יברך בשם כולם ויאמר "שגמלנו", והם יכולים לברך אתו בלחש. ודבר שני, כל טוב בחולם ולא בשורוק.

הקב"ה יבטל הגויים הרשעים מן העולם

טז. ובזכות שיעורי התורה שלמדו עם ישראל בחג השבועות, ובזכות כל אלה שמחנכים את בניהם לתורה ולמצוות, ולוקחים ילדים קטנטנים בבוקר, והם רצים ורצים, "אני רץ והם רצים" (ברכות דף כ"ח ע"ב). מי היום רץ לבתי מדרש? אולי בודדים, אבל התינוקות רצים. עושים התחרות אחד עם השני... בזכות המרוצה הזאת הקב"ה ירחם עלינו, ויוריד מאתנו כל המלחמות של האיראנים, יש שם רשעים שרודפים אותנו, יבטל אותם מן העולם, יבטל אותם. כתוב "מלך אסור ברהטים" (שיר השירים ז', ו'), מה זה ברהטים? [בשכר הריצות של אברהם אבינו (שיר השירים רבה שם)]. וככה בזכות הריצות של הילדים הקטנים האלה, נזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן].

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את מרן ראש הישיבה הגאון הרב ירחמיאל גרשון בן מרים אדלשטיין, שפונה בערב החג לבית הרפואה, שיהיה לו רפואה שלמה ויצא משם בריא אולם, אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים את השיעור כאן, והשומעים אותו ברדי, והקוראים אותו אח"כ ב"בית נאמן". הקב"ה יזכה אותם לראות את בניהם ובני בניהם שומרים תורה ומצוות, שיאהבו את התורה, שיחבבו אותה. לא סתם לבוא ללמוד בכח רק מפני שהרב כועס, או שהמשגיח כועס, או שהמשגיח יגרש אותו מהישיבה, לא כך! אלא גם אם המשגיח לא יגרש, והרב לא יכעס, למרות זאת תדע שיש לך תורה שאין כמוה בעולם! כמו שתינוק לא מכריחים אותו בכח - "תאכל גלידה, ואם לא, תקבל מכות"... מי שאומר ככה אומרים לו: לא אדוני, בלי מכות, תטעם! ככה ה' יזכה אותנו לטעום את היופי שבתורה, ולזכות לחיים טובים וארוכים בעולם הזה ובעולם הבא.

רב פעלים (בהקדמתו) שהרמב"ם התפרסם בעולם כולו עשר ידות יותר מהראב"ד, והראב"ד חכם גדול היה. ויש לו קושיות שקשה מאד לתרץ אותם אלא אם כן נאמר שהיה לרמב"ם גרסה אחרת בגמרא. אבל האדם צריך ללמוד לדבר בנחת, אז כאן הרב עמאר שיהיה בריא כותב תמיד בנחת, והוא כתב שראוי לומר ברבים (כשמוציא יד"ח את חברו) שגמלנו כל טוב.

15. רבי אהרן פויפר ע"ה היה בדרום אפריקה, ואנשים היו באים לבקש ממנו ברכות, ואין לו איפה לשים את הראש שלו, והיה אומר להם "כל טוב! לכו... שתי מלים..."

16. אחד חזן ב"אלהינו הנביא" לפני שנים רבות, אמר לי: למה אתה אומר כל טוב? הרי כף החיים אומר להגיד כל טוב! הבאתי לו כף החיים בסימן ר"ט שכתב כל טוב בחולם.

יד. אחרי שאדם נוסע מברך "הגומל". ולפעמים חוזרים לשיבה מאתים או שלוש מאות תלמידים בן פורת יוסף, וכי יחכו לכל אחד ואחד עד שיברך? יגמרו את התפילה יותר מאוחר מתפילות ראש השנה... יגמרו בשעה אחת, הוא מברך והוא מברך. לכן העצה הטובה ביותר שאחד יברך בשם כולם, אבל כולם צריכים לעמוד. ויאמר: "הגומל לחיבים טובות"¹¹ שגמלנו כל טוב". שפירושו: אנשים "חייבים" - שיש להם עוונות, או שיש להם חובות כלפי הקב"ה, מי יכול לשלם את כל החובות? "מה אשיב לה' כל תגמלוהי עלי" (תהלים קט"ז, י"ב). כל מה שאדם ישלם, עדיין הגומל שלו עלי, עדיין אתה חייב. לכן כולנו חייבים, לרבות קטנים. (יש מחלוקת אם קטן מברך או לא, אבל למסקנא קטן יכול לברך (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי' כ"ג), ובמיוחד אם הוא מברך מלה במלה עם הגדול) ואומרים "שגמלנו כל טוב" בלשון רבים, ככה הרב עובדיה ע"ה נהג (ועיין חזון עובדיה ברכות עמ' שג"ה). ויש היום ספר חדש "שמע שלמה" של הגאון רבי שלמה עמאר¹², ושם הוא מתווכח עם חכם אחד שאומר שתמיד אומרים "שגמלני", ואסור לשנות. והרב ענה לו: הנה מצאנו בטבילת כלים שאם אתה מטביל כלי אחד תברך: "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על טבילת כלים". ואם אתה מטביל כמה כלים, תברך "על טבילת כלים"¹³ (ש"ע יו"ד סי' ק"כ ס"ג). וכך פסק הרב שלמה עמאר שיהיה בריא, שצריך לומר "שגמלנו", ואתו חכם התווכח עמו הרבה, והוא עונה לו בסבלנות מיוחדת¹⁴.

11. היו חכמים בעיניהם בתונים שחשבו שהעברית שלנו משובשת, ואמרו: צריך להגיד "הגומל לחיבים טובים"... אבל אין דבר כזה לחיבים טובים, צריך להגיד "הגומל לחיבים, טובות".

12. איזו ענווה, איזו מתיקות לקרוא בספר, ספר נכבד מאד, ונחמד מאד. לא תמצא בו שום מלה מתנשאת, שום מלה הכל בכבוד. לא אומר אני "ראשון לציון" אני אמור להיות "ראשון לציון"... כל התארים כולם הבל וריק. הרמב"ם כותב בפירושו המשנה מסכת בכורות פרק רביעי (משנה ד'): אל תתפעל מהתארים שיש היום, זה ראש ישיבה וזה גאון, "זה פטומי שמא בעלמא", זה סתם דברים בטלים. כדי שאדם לא יתגאה, אסור להתנאות. בן אדם צריך לדעת שהיום הוא כאן ומחר שם. היה משהו שדורש, ואמר: כבוד הרב פלוני והרב פלוני והרב פלוני, פתאום הוא רואה שהשולחן שעליו הוא דורש זז. מי מזיז אותו? הסתכל והוא רואה רב שאומר לו: אותי שכחת, אמר: טוב, סליחה, כבוד הרב פלוני... אחר כך אותו רב שהזיז את השולחן, למחרת הלך לעולמו... וגמרו. מה הרווחת מלהזיז שולחן, מה הרווחת בזה?

13. פעם היתה לנו שאלה בכלי שמוצץ בחוץ לארץ, והכלי הזה הוא גביע לקידוש ומתחתיו יש בסיס, ומטבילים את שניהם, האם להגיד "כלים" או "כלי"? כי אולי זה נחשב כלי אחד. שאלנו את הרב עובדיה ואמר: אין הבדל אם תגידו "כלי" או תגידו "כלים". אותו דבר נחשב. אבל אם משהו מטביל שני כלים, אומרים "על טבילת כלים".

14. זה מזכיר אין הרב חיד"א התווכח עם אנשים שסוברים אחרת, בסבלנות שאין כמוה בעולם. פעם אחת בא חכם אחד (שלא רצה הרב חיד"א לגלות את שמו, או שלא ידע מה שמו באמת) וירד עליו הרבה, והרב חיד"א אומר: "אשיב בלשון רכה נוכח פני ה" (מחבר"י יו"ד סי' א' סק"ב), אני לא מדבר בתקיפות, אני עונה על דבריו. וקרוב לודאי שהמשיג הזה הוא מחבר "כסא דהרסנא". מי זה "כסא דהרסנא"? זה ספר הערות על ספר "בשמים ראש" המיוחס בטעות להרא"ש. המחבר הזה זייפן, כתב ספר עם שלוש מאות תשעים ושתיים שאלות ותשובות כמניין "בשמים", וקרא לו "בשמים ראש", כביכול הרא"ש כתב אותו. אבל התברר שיש שם דברים של תקופת ההשכלה, דברים שאינם מתאימים שהרא"ש יכתוב אותם. כמו שהוא כותב שם (סי' רנ"א): "אם נדע שהתורה לא מתאימה לכל הדורות, פרקנו עולה מעל צווארנו!" הרא"ש יאמר דבר כזה! נכדו של הרא"ש מת על קידוש ה' בספרד בשנת קנ"א, הרא"ש יאמר דבר כזה? זה מזויף! החתם סופר אמר (חיד"א סי' שכ"ז) שזה מזויף, ואחרים אמרו שזה מזויף (עיין בשו"ת בית נאמן ח"ב חלק עניינים שונים סי' ב'), אבל כך הוא כתב. והוא גם כתב הערות על ברכי יוסף, ועל מחזיק ברכה על יורה דעה, והרב חיד"א הביא אותו (במחבר"ה שם) ועונה עליו בסבלנות. ללמוד שאדם צריך לעשות כל דבר בסבלנות.

אנחנו מזכירים בכל יום שבת את נשמות החכמים שנפטרו באותו תאריך, וביניהם היה רבי דוד פארו, נפטר ב"ב בסיון תקנ"ב. ואמרתם להם שר' דוד פארו היה תקיף מאד. פעם היה לו ויכוח עם חכם אחד איטלקי, שמו רבי דוד קורינאלדי, וכתב עליו בתקיפות רבה. והדברים שלו בדרך כלל נכונים, אבל הוא לא זכה לפרסום כמו הרב חיד"א. למה? כי הרב חיד"א היה עניו, אנשים מחבבים את הענווה, ורבי דוד פארו היה תקיף, והיה לוקח את רבי דוד קורינאלדי ויורד עליו. והוא תבע אותו בדין תורה, עד שאמר: טוב, קיבלתי, עכשיו אני לא אכתוב כך. ובחלק ב' על סדר נזיקין קדשים טהרות - כבר אין מלים תקיפות כל כך. אבל במקום אחד (בכלים פרק י"ז משנה ה') ירד עליו ושטף אותו בתמיין ובצונן... מה הרווחת מזה? הרווחת שאנשים לא יודעים את הערך שלך. תכתוב תמיד בנחת, אל תלמד מאחרים שכותבים בתקיפות. הראב"ד כתב בתקיפות רבה על הרמב"ם. והיום איפה הרמב"ם ויאיפה הראב"ד? וכמו שכתב בשו"ת

ומגדל תנאל עד

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

שכרה של מרים הנביאה

ותסגר 1 מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף
מרים (במדבר י"ב, ט"ו).

שבעה כנגד שעה

מרים ואהרון דברו על משה רבנו אודות אשתו, ובגלל זה קבלה מרים
צרעת. אחרי שע"פ ציווי ה' נסגרה מרים מחוץ למחנה שבעת ימים,
אומר הפסוק: "העם לא נסע עד האסף מרים" (פס"ט"ו). והשאלה נשאלת,
למה העם חכו לה? כל עם ישראל, שש מאות אלף גברים ועוד נשים
וילדים, בגלל אשה אחת ימתינו?! אלא אמרה הגמרא במסכת סוטה
(דף ט"ע"ב), מתי שמשה היה קטן, מרים לקחה אותו בתוך התיבה, שמה
אותה ביאור בין קני הסוף, והמתינה לו. "ותתצב אחותו מרחוק לדעה
מה יעשה לו" (שמות ב' ד). כנגד אותו זמן שהמתינה לראות מה יהיה
אתו עד שנמסר לידיים טובות, עם ישראל חיכה לה שבעה ימים (עיינו
שפתי חכמים). לא חצי שעה, לא שעה ולא יום, עם שלם מחכה שבעה
ימים! מדה כנגד מדה לא בטלה.

צרות של עניים ועשירים

שמעתי מעשה מדהים, מהו גודל השגחה פרטית. היה זוג שהתחתנו
ולא אליכם לא היו להם ילדים. הם הלכו לטפולים ושום דבר לא הצליח,
אף אחד לא נתן להם סיכוי, ואחרי שהלכו לרופא מומחה מאד וגם
הוא אמר את זה, הבינו שרק אם יקרעו את השמים בבכיות ותחנונים,
תבוא הישועה.

והנה ארע הפלא. לאחר כמה חודשים גדושים בתפילות מכל הלב,
נקלטה האשה להריון, ולאחר תשעה חודשים ילדה לא בת אחת ולא
שתיים, אלא חמש בנות בפעם אחת! הודו לה' כי טוב.

עכשיו הגיעה הבעיה הגדולה. איך תצליח לגדל חמש בנות? עם תאומות
קשה להסתדר וכל שכן עם שלישיה, אבל חמשיה? "עוד זה מדבר
וזה בא ויאמר" (איוב א', ט"ז)... זו בוכה וזו צועקת, איך תטפל בהם?
היא צריכה מטפלות ומתנדבות, מאיפה תביא אותם? מאיפה תשלם
להם? לא ידעה מה לעשות, וניסתה לפרסם בעיתון, אם יש מתנדבות
שמוכנות לבוא ולטפל בהן כמה שעות ביום.

הפקדה חודשית

והנה יום אחד היא מקבלת טלפון, ואשה לא מוכרת על הקו: "שלום,
את מחפשת מטפלות לחמשיה שלך?". ענתה האם: "כן, את מוכנה
להתנדב?". אמרה האשה: "תשמעי, אני לא אוכל לטפל לך בילדים,
אבל אני מוכנה להפקיד לך סך של 4800 דולר בחודש, בחשבון הבנק,
ותוכלי לשכור בו כמה מטפלות. אפשר לקבל בבקשה את מספר
החשבון?... האם התרגשה, כזו מחוה לא מקבלים בכל יום. נתנה לה
את מספר החשבון והודתה לה מכל הלב. למחרת היא בדקה, ובאמת
ראתה שהופקד לה בחשבון את כל אותו הסכום! שמחה עליו כמוצא
שלל רב, שכרה בכסף מתנדבות ומטפלות שיעזרו לה, ובחודש הקרוב
יכולה היתה לנוח ולהתאושש מהלידה כראוי.

כך קרה גם בחודשיים שאחרי. בחודש השלישי, אמרה אם הבנות
לתורמת: "אני מודה לך מאד, אבל רק שאלה קטנה, מדוע את נותנת
לי כל חודש? יש איזה קשר, זה לא סתם, תוכלי להסביר לי בבקשה?".

1. נערך ע"י הרה"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א

נס פך השמן...

האשה שמעה את בקשת האם, והסיכמה לספר. "בזמן השואה, הייתי
בגטו בפולניה, והייתי משועבדת במחנה ההשמדה יחד עם עוד ארבע
בנות דתיות. הנאצים יימח שמם וזכרם, היו מביאים קבוצות של יהודים,
והיו אומרים להם: 'יש לכם הרבה כלוכים, בואו נעשה לכם אמבטיה
עם חיטוי', עפר לפיהם. האמבטיות האלה היו תאי הגזים הידועים
לשמצה. היו אומרים להם להתפשט, נכנסו, סגרו עליהם והיו מזרימים
עליהם גז ציקלון. ה' ינקום נקמת דם עבדיו השפוך. אחר כך התפקיד
שלנו היה למיין את הבגדים, ולבדוק בכל בגד אולי החביאו שם זהב,
תכשיטים, חפצים יקרי ערך או מזכרות, והארורים היו לוקחים אותם.
היו בודקים אותנו, ואוי לנו אם היינו מסתירים איזה חפץ.

"יום אחד מצאנו בין הבגדים, בקבוק של שמן זית, וזה היה בדיוק לפני
חנוכה. שמחנו במציאה כמו זהב, והחלטנו שאנחנו נשתדל להדליק
כל יום נר חנוכה, ונזכור את הנסים שעשה ה' לאבותינו.

"לקחנו את הבקבוק, החבאנו אותו כראוי, ובלילה הראשון של חנוכה
אחרי שספרו אותנו הנאצים לראות שאנחנו נוכחות, המתנו שכל
המחנה ירדם, יצאנו לחצר, ומאחורי איזו חומה הדלקנו נר אחד בברכה
ובהתרגשות. היום הראשון והשני עברו בהצלחה. ביום השלישי, 'כי
לא לעולם חוסך' (משלי כ"ז, כ"ד), ראו באמצע הלילה שחסרות כמה
בנות, העירו את כל היושבים במחנה, עשו מבדק וגילו שנעלמו. אחרי
שמצאו אותנו עם הנר, המצב היה הרבה יותר גרוע, הם טענו שמלבד
שיצאנו מהחדר, גם אותנו לאויב, ולכן הודיעו שלמחרת בצהריים גזר
הדין שלנו יהיה לעיני כולם.

"איך שהם מכינים את עמוד התליה, כולם עומדים שם בפחד לראות
מה יעשו לנו, ופתאום נשמעה צעקה מאחת הנשים במחנה: 'אתה לא
תהרוג אותם!'. המפקד הסתובב בהפתעה ואמר לאשה כעס: 'חצופה!
ודאי שאני אהרוג אותם, את נותנת לי פקודות?!'. אמרה לו: 'אם אתה
תפגע בהם, אני לא אעזור לך יותר, ולא איכפת לי מה תעשו לי!'. אותה
אשה היתה בקיאה בשבע שפות, והמפקד של המחנה היה נעזר בה
לתרגם את המכתבים, ועל ידי המכתבים והמברקים שתרגמה לו, הוא
התקדם בדרגות של הפיקוד ונהנה מהעבודה שלה. כשהוא שמע את
האיום שלה, הוא שקל בדעתו, האם עדיף לו הקידום שלו בפיקוד, או
חמש יהודיות שהוא רוצה להרוג? אחרי שחשב, הגיע למסקנה הנכונה
שראוי שנחזור לחדר שלנו נקיות מעונש... בזכות אותה אשה שרדנו
את המלחמה!", סיימה התורמת את הסיפור.

חמשיה כנגד חמש

אמרה לה אם הבנות: "סיפור מדהים! אבל איך זה קשור אלי?". השיבה
האשה: "אותה אשה שהצילה אותנו, היתה לא אחרת מאשר אמא
שלך! היא הצילה חמש בנות יהודיות, לא מתאים שהבת שלה תקבל
חמשיה?... ולכן אני עוזרת לך, זו זכות בשבילי!".

מדה כנגד מדה לא בטלה. אדם עושה טוב ימצא טוב, אמנם לא תמיד
רואים את זה, אבל בסוף מצליחים לראות. לכן אדם ילך בטוב ויקבל
טוב. שנזכה בעזרת ה' לגאולה הקרובה במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

מעמד קבלת תעודות לנבחני המסכתות בישיבת "לבנימין אמר"

הארוע היה מרומם. בהיותנו בחדר הלימוד של הכולל, שמענו מאחורי הפרגוד את מחיאות הכפים על כל תעודה, ואת השירה האדירה שבקעה מהיכל בית המדרש של הישיבה. אותה שעה דומה היה שעל כל מסכת יורד מלאך, תופס בידי הבחור המסיים, ורוקד עמו בשמחתה של התורה.

פני הבחורים זרחו באושר עילאי, ופני הרבנים האירו עוד יותר. במקום נכחו רבני הישיבה, ראש המוסדות וראש הישיבה מו"ר **הגאון רבי חננאל הכהן שליט"א**, אחיו הגדול מרבני הישיבה **הגאון הצדיק רבי ברכאל הכהן שליט"א**, המשגיח **הגאון הרב אלעד עידאן שליט"א**, והרב הבוחן חריף ובקי **הרה"ג נהוראי פרחן שליט"א**, ועמהם אורח הכבוד תומך התורה ר' **דוד עשוש הי"ו**, אשר ייסד יחד עם אחיו ר' **יאיר עשוש הי"ו** מפעל קדוש זה לשינון מסכתות הש"ס בעל פה. לע"נ אביהם המנוח רצ"ו **שאול** בן שאשונה **עשוש ז"ל**. זכות התורה תגן בעדם אלף המגן. אמן.

תפלתנו ובקשתנו מרבון העולמים, שלא תפסק התורה מפינו ומפי זרענו, וישיבתנו הקדושה תמשיך לגדל בחורים השוקדים על התורה יומם וליל, וירבו ויתחזקו בלימודי הישיבה, בלימוד עיון הסוגיות וההלכה, בסיומי המסכתות ובכתיבת חידושי תורה, ויתן להם ה' עושר רוחני ושפע גשמי. אמן כן יהי רצון.

המעמד המרומם שהתקיים ביום הראשון משלושת ימי הגבלה בישיבת "לבנימין אמר", היה בבחינת "דבר בעתו מה טוב". כי אכן מה יותר מתאים בערב חג מתן תורה, מאשר להאדיר ולכבד את עמלי התורה שרוכשים בקיאות בעוד מסכת ועוד מסכת ובכל פעם מקבלים על עצמם את התורה מחדש.

באירוע שהתקיים ביום שלישי ג' בסיון תשפ"ג, חולקו תעודות לבחורי הישיבה הגדולה "לבנימין אמר" שע"י מוסדות "חכמת רחמים" שנבחנו על מסכתות שלמות בעל פה. החלוקה הקודמת התקיימה בי"ט בשבט השתא, וכתוך שלשה חודשים וחצי שכתובם ימי פגרא, זכו שמונה עשר בחורים להבחן על 26 מסכתות, בן פורת יוסף, כן ירבו. וכן קיבלו תעודות עוד שלושה בחורים מישיבה הקטנה "אורחות חיים" שע"י המוסדות.

יש בחורים שכל אחד מהם נבחן על כמה מסכתות, והמבחנים לא היו רק על מסכתות קצרות וקלות, אלא גם על ארוכות ומורכבות כמו בבא מציעא וסנהדרין. יש לציין שמסכתות אלו נלמדו ע"י הבחורים בזמנם הפנוי מלבד השיעורים והסדרים בעיון ובקיאות והלכה.

באותו יום בשעה 16:30, יצאתי מחוץ לכולל האברכים, וראיתי בחור יושב על הספסל ומשקן סוגיות ממסכת חגיגה. פניתי אליו בהתעניינות: "אתה גם אמור להבחן?". ענה לי הבחור בזריזות: "דחו לי את המבחן מרוב עומס מבחנים, ואני מקוה שאספיק להבחן לפני חלוקת התעודות שתחל בשעה 17:00..."

למחרת גיליתי שהבחור לא הספיק להבחן לפני השעה המיועדת. כמה בחורים כאלה יש, אינני יודע, אבל מה שבטוח שמספר הבחורים שנבחנו, עדיין לא משקף את המציאות כפי שהיא.

נפלה עטרת ראשנו והענן סר מעל האהל אור עולם חשך בעדנו

בלב קרוע ומורתח, מבכים מרה יחד עם כל בית ישראל את הסתלקותו של עמוד השקידה ונזר הענוה, משיירי כנסת הגדולה, זקן ויושב בישיבה, עמוד האש ההולך לפני המחנה, מוסר גחלת התורה בטהרה, והעמיד תלמידים הרבה במשך למעלה משבעים שנה, מנהיג הדור ופלאו, אשר על פיו יחנו ועל פיו יסעו, ענוותן כהלל,

מרו הגאון הצדיק והחסיד

רבנו ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצ"ל

ראש ישיבת פוניבז' נשיא מועצת גדולי התורה

נלב"ע בבוקר יום שלישי י' בסיון תשפ"ג, לסדר "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"

אשר העמיד רבבות תלמידים, ועמד על משמרת הקודש והחינוך יחד עם חבריו וידידיו מרנן ורבנן נ"ע ואשר חיים עדנה, וזכה להרים את קרן התורה בכל ארץ ישראל, קידש שם שמים בכל הליכותיו והוראותיו.

זאת תהא נחמתנו, בהמשך הליכה בדרכו הגדולה והמאירה, ובצעידה לאור אורחותיו הנשגבים, וע"י כך יעמוד לנו למליץ ישר, אמן

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ג'ר
שמואל עידאן שליט"א

גליון
312

הלכה נאמנה

היו ספרים שבכל מלה של ברפת כהנים היו מביאים פסוק שלם [שאימרו אותו הקהל], וזה הופיע בספר בית מנוחה ותפלת החדש. אחר כך האחרונים אמרו [עין בכה"ח סי' כ"ח ס"ק קנ"ט] שזה לא כדאי, כי אתה צריך לשמע את הכהן. אז היו אומרים שאין דבר והמקראי תקרא את המלים האלה באריכות. והיה דבר מיוחד שראיתי בתנא, שפאשר היו מגיעים ל'וישם לה שלום' היו מאריכים מאד ב"לה". למה אתם מאריכים שם? כי יש שם פסוק: "לה ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל בשמים בארץ לה ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש" (דברי הימים א' כ"ט, א). וצריכים לגמור את כל זה לפני שהכהן יאמר "לה", לכן היו מאריכים ב"לה" כדי שפיקוד לגמור אותו. אבל אין צורך בזה, וכל זה בכלל לא טוב, כי כתוב בגמרא (סוטה דף מ' ע"א) וכי יאחד שרבו מברך אותו והוא מפספסו! לכן לא עושים כך. יש פגנות אבל אין סוף לפגנות. לא כדאי לקרוא את הפסוקים האלה בשעת נשיאות פפי"ם.

דבר אחד מתר לומר שם, מי שרצה חלום ונפשו עגומה עליו. מה הפרוש ונפשו עגומה עליו? שהוא מפקח מהחלום הזה, כי לא כלם מפקחים. יש אלה שהם אבירי לב ואינם מפקחים, אבל מי שנפשו עגומה עליו, יש לו דרך שבשעה שהכהנים נושאים את פפי"ם (בשבת או אפילו בחל אם הם נושאים פפי"ם). תקרא את הגסס הפכות בספרים: "רבונו של עולם, אני שלך ונחלומותי שלך, חלום חלמתי ואני יודע מה הוא. [בין שחלמתי אני לעצמי, ובין שחלמתי לי אחרים, ובין שאני חלמתי על אחרים]. אם טובים הם - חזקם ואמצם פחלומותי של יוסף הצדיק, ואם צריכים רפואה - רפאם כמי מרה על ידי משה רבנו עליו השלום, וכמי ירחו על ידי אלישע, וכמרים מצרעתה, וכנעמן מצרעתה, וכחוקיה מקליו. וכשם שהפכת קללת בלעם בן בעור מרעה לטובה, כן תהפכי לי כל חלומותי לטובה ולברכה, ותצני ברחמיך הרבים". וזה גסס אור, לכן אפשר להחליט בו כבר ששהפכה אומרים "ברוך אתה ה' וכי", וכל פעם שפוקרים לכהן, אתה יכול לקרוא עוד כמה מלים וככה תגמור בדיקה. אבל הכי טוב שאדם לא ישים לבו לחלומות. מרן החיד"א מספר בספרו שיהיה חכם אחד שקל שני וחמשי נמצא בתענית חלום [תענית שמתענה מי שקלם חלום רע והוא חושש ממנו], היה רוצה לחלומות והיה מפקח. יום אחד פגש אותו חברו ואמר לו: אני אניד לך מה חלמתי היום. אמר לו: מאיפה אתה יודע? אמר לו: הנה אני אגיד לך, חלמתי כך וכך, וכך אמר לו: כן, אתה יודע? אמר לו: כן. אז אלי והביאו לי חלום כזה, אמרתי להם אני לא חושש לחלומות, אם הם בשביל מה אתם באים אלי? מה תרזויהו מזה? לכן לחבר שלי שהוא מפקח מהחלומות שלפחות צום, מגיע לו עגש. אמר לו: ככה אמרו לך? וזה דייק החלום שלי מעתה אני לא מתענה לעולם, אז אדם ישתדל. היה דוד שלי - רבי שלמה מאזוז, שכתבו עליו שהוא לא היה חושש לחלומות. אם אדם רוצה משהו רציני - אין הכי נמי שיש מקום לחשש. אבל לא תכן שקל שני וחמשי יחשש לחלומות. יאמר [חלומות השוא יברא' וכריה י, ב], וזהו. (גליון 264 אותיות ט"ו-ט).

חידה

היכן מוזכר הראב"ע ע"ה בתוספות?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.

למען תספור

"מה זה מהרת למצא בני, זרח בחשך אור לישרים"

יש שו"ת מן השמים של רבנו יעקב ממרוש. הוא היה בצרפת בסוף תקופת הראשונים, אפשר לומר בערך בזמן רבי יהודה הקסידי, והוא היה עושה שאלות ותשובות מן השמים. (איר עושים שאלות פאלה? הלואי והיינו יודעים, היינו פותרים את כל המחלוקות, אמנם לא כל כך סומכים עליהם, אבל לפחות להכריע בין פוסקים, אולי זה יעזר לנו). מה היה עושים? אדם פותח שאלה בדרך וגאולתו היום עושה תענית וטובל ואומר: "ממור לך ה' רע" (תהלים כ"ג) (ואולי עוד כמה ממורים, אבל שמעתי מאבא שאומרים "ממור לך ה' רע" אצל הוא לא עשה את זה אף פעם). והיה שם את השאלה מתחת לקרית שלו, ובחלומו היו מביאים לה את השאלה שלשאלה שלו, ולא בכתב דבריים בעלמא אלא בלשון פסוק, ולפעמים התשובה שמתמעת לשני פנים (שאפשר לפתור לשני פנים מהעשיות). ואין מה לעשות.

פעם הוא שאל (שו"ת מן השמים סי' ג'), האם נוכל לצרף קטן למנון אם הוא אוחז בידו חמט? יש דעה קצת מובאת בתוספות בבבבבב (דף מח ע"א ד"ה וליח), ויש אומר רבנו תם שמתנהג שטות הוא. דאטו חמט גברא הוא [וכי חמט הוא אדם, שיש צורך למנון]? אבל יש מהאשכנזים שנוהגים להקל בזה (ראה במ"א ומש"ב שם), וכנראה מחמת שסבלי סגורים וצרות וחוץ בכפרים קטנים שאין להם מנון. רבי ניסן פייסון זצ"ל [ראש ישיבת חב"ד בתנאים] רצה פעם לעשות דבר כזה, ובא אחד התלמידים וספר את זה לאבא זצ"ל, אבא הלה אליו עם תוספות והראה לו איך שרבונו תם אומר שזה "מתנהג שטות הוא", ואומר לו אתה רוצה לעשות מתנהג שטות? אמר לו, טוב, בסדר, לא נעשה. אמנם באמת יש כאלה שמקלים בדבר הזה. היה חכם אחד בגרברא שפסק כך. ומרן רבי חיותה זכר צדיק לברכה אמר לו, מה אתה עושה? איך אתה פוסק בדרך כזה? הרי מרן כתב סי' נ"ה (ס"ד) שלא מצריפים קטן, אמר לו אבל אני קבלה נשמת

ככה, מה אכפת לך שאני עושה על פי קבלת נשמת? איפה קבלה נשמת? כל אחד יש לו קבלות? ורבנו יעקב ממרוש ש שאל האם אפשר לצרף קטן למנון עם ספר בידו? וענו לו: "הקטנים עם הגדולים יוסף ה' עליכם" (תהלים קט"ו ג-ד). יש שהבינו מזה שהפנה היא שגם הקטנים יכולים להצטרף. אבל אני אמרתי שלא זה הפשט, אלא הפנה שה' יוסיף עליכם עוד גדולים, ולא תצרכו את הקטנים האלה - תוסיפו אותם עליכם ועל בניכם, אבל צריך מנון בלי הקטנים. והיתה עוד שאלה אחרת פיצא בה, יש סגיא בראש השנה (דף כ"ג ע"ב) "נולד" [הרח"ק קדם חצות, נולד לאחר חצות], ועד היום אין מי שיודע אותה על בריה (היה דוקטור אחד שפכו פאסטרונומיה, שמו ד"ר יעקב לוינגר, כל פעם היה נותן שיעורים, והיה תולח לי הומנה שאבוא, אבל אני יכול לבוא. והוא כתב לי פעם כל מיני פרושים בפיגא האת, והפרוש הטוב בעיני הוא הפרוש של האבן עזרא, וכתב לי אותו, נכנס לי בין הדפים ואבדתי אותו). ויש בזה פרוש רש"י ופרוש רבנו ורחיה הלוי (בספר המאור הקטן במסכת ראש השנה). ורבנו יעקב ממרוש רצה לדעת מה הפרוש הנכון בפיגא, וענו לו (סימן ס"א): "מה זה מהרת למצא בני, זרח בחשך אור לישרים". כלם הבינו ש"זרח" הפנה לרבנו ורחיה, והפסוק אומר: זרח בחשך אור לישרים. כלומר שפרשו הוא הנכון. אבל בגלדיתי אבא ספר לי את זה, ואמרתי לו, שברצה לפרש פרוש אחר: זרח - בחשך. כלומר דברי רבנו ורחיה בחשך כי הם לא נכונים. אבל אור - לישרים, שרים זה אותיות רש"י [ללא אותיות י' ומ' שבסוף המלה] שדבריו נכונים... אמר לי: מאיפה הבאת את זה? (הכנינו על אבתי רש"י, שקל מלה של רש"י וזה פנינים ופרגליות, יש פסוק במשלי (כ"ט): "יש וזה וזה פנינים יולי יקר שפתי דעת", לה תדע מה הפנה האמתית. אבל יש מקומות שהפנה ברחה, וכמו שהתירו לו מן השמים לכתב חדושים בגמרא בחל המועד, ואמר לו שהקדוש ברוך הוא המלה העליון נהנה מהם ואוהב אותם (סי' ל"ב)). (גליון 217 אות ט' והערה 10)

ידע תדע

בסוף הפרשה נאמר: ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה" (במדבר י"ב, ג'). למה נכתב פעמים "נא"? יש הסבור של מרן החיד"א דרך רמז, שיש סגולה שהתפלה מתקבל אם אתה מניין את מיכאל בתוך התפלה, כי הוא שר? ושרא וימלמד עליהם זכות, ומשה רבנו התפנה "נא" שבידו זה גימטריא מיכאל (בהפרט אחד) אבל הפשט הוא ככה: המלה "נא" יש לה שני פרושים, לפי דעת האבן עזרא כל נא פרושה "עכשו", וככה הפרוש בתשעים אחוז "נא" שבתנ"ך. וראיה לדבר מהתרגום, שכל "נא" הוא מתרגם אותה "ענו", שפרושה עכשו. ויש "נא" שפרושה בבקשה, הגמרא בברכות (דף ט' ע"א) אומרת: אין נא אלא לשון בקשה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: בבקשה ממך, לה אמר להם לישראל, בבקשה ממך, שאלו ממצרים כלי

בסוף וכלי זהב. יש נא שפרושה לשון בקשה, ויש נא שפרושה "עכשו", ולפי זה הפסוק נחמד מאד. שמשוה מבקש: אל-נא - בבקשה - רפא נא - עכשו - לה. ולכן המלה "נא" לא נכפלה פעמים סתם, אלא הראשונה פרושה בבקשה, והשנייה פרושה עכשו. ומה הקדוש ברוך הוא עונה לו (שם פסוק ד')? "ואבירי ירק ורק פנינה הלא תכלם שבטת ימים" - אתה רוצה עכשו? אין דבר כזה במהירות, שתתפלל ופתאום הצרעת תעלם, אלא לפחות תפלה שבעת ימים. זה פרוש נחמד מאד. וראיה לדבר שכל התרגום מתרגם הפעם, נא הראשונה תרגם אותה "בבעו", ונא השנייה תרגם אותה "פענו", זה הפשט הפשוט. יש "נא" שפרושה עכשו, ויש "נא" שפרושה בבקשה. ללמד את הפשט ולקטע את היפי שיש בו זה דבר נחמד מאד. (גליון 313 אות ג').

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עובדיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

מוצאי שבת במדבר, ר"ח סיון תשפ"ג

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

- א. לחיות נכון בשמחה ובעשייה (א-ב). ב. תרי"ג מצוות וקריאת האזהרות בחג השבועות (ג-ד). ג. עירובי תבשילין (ז-ח). ד. רחיצה ביו"ט (אות ט').
- ה. תיקון ליל שבועות (אות י'). ו. שותה כמה וכמה כוסות במשך הלילה על איזה כוס יברך? (אות י"א). ז. תפלת ערבית בליל שבועות והמזמור של החג (יב-יג).
- ח. עמידה בקריאת עשרת הדברות (אות יד ואות טז). ט. אבנים מהר סיני (אות טו). י. מי עולה להפטרה בחג השבועות? (אות יז).

"תן לנו חיים ארוכים טובים ומתוקנים"

א. חזק וברוך [לך] כפיר פרטוש ואחיו יהונתן הי"ו]. כל העולם אומרים "ויוסיפו לך שנות חיים" (משלי ט', י"א), "לך" בלי דגש. אבל אני מצאתי בכתר ארם צובא שהלמ"ד דגושה. המלה "ויוסיפו" מסתיימת בשורוק, ולכאורה אחרי שורוק לא יבא דגש, אבל מצאנו לפעמים כשהפסוק בא להדגיש משהו הוא עושה דגש אחרי שורוק, כמו: "קומו צאו מן המקום הזה" (בראשית י"ט, י"ד), "קומו סעו ועברו את נחל ארנון" (דברים ב', כ"ד), "תשביתו שאור מבתים" (שמות י"ב, ט"ז). ומה כאן ההדגשה ב"ויוסיפו לך שנות חיים"? במסכת שמחות (פ"ג ה"ח) כתוב ככה: מת לשבעים שנה זו היא מיתה של שיבה, מת לשמונים שנה זו היא מיתה של גבורה... יתר מכאן חיים של צער. לכן בתפלה שאומרים ביהי רצון של התהלים "ונזכה ונחיה שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה", הבן איש חי אמר (שי"א פרשת ניצבים אות כ"ג) ואם הקב"ה גזר על הבן אדם תשעים שנה, מה יעשה? יאמר "שמונים שנה פלוס עשר"...! לכן אמר שידלג את זה, יאמר רק: "תן לנו חיים ארוכים טובים ומתוקנים". אבל על פי דברי מסכת שמחות הנ"ל שלמעלה משמונים שנה זה חיים של צער, זה מובן¹. [מיהו הגר"א מחק את זה שם].

מה שיכול לעשות דברים טובים בחייו - שיעשה

ב. אדם צריך לקבל מה שה' נתן לו בשמחה. מה שיכול לעשות דברים טובים בחייו - שיעשה, ומה שלא יכול, אומרת המשנה (אבות פרק ב' משנה ט"ז) "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להיפטר ממנה". אם למדת תורה הרבה - אל תחזיק טובה לעצמך" (שם משנה ח'). יש כאלה שמהשמים נותנים להם חיים טובים וארוכים, עד שייגמרו כל מה שהיה להם לעשות. מרן הבית יוסף התחיל בגיל שלושים וכמה לחבר את הבית יוסף, והנה השקיע בבית יוסף שלושים ושתים שנה! עשרים שנה מהדורא ראשונה, גמר את העשרים, השקיע עוד שנים עשרה שנה מהדורא שניה. גמר מהדורא שניה, עבר לשלחן ערוך שלקח לו חמש עשרה שנה. גמר שלחן ערוך, חזר לגמור את הכסף משנה שהוא

1. גם בימינו שיש כאלה חיים תשעים, זה חיים של צער, לא חיים בריאים. הנה רבי משה גרילק ע"ה היה כותב דברים של טעם, כל כך בחן וביופי. "דע את יהדותך". ואיפה מופיע דע את יהדותך? ב"מעריב". אני הייתי שוכב בבית לוינשטיין לפני חמשים שנה, והיו בידיים לי לקרוא את זה בטוב טעם. יודע להמחיש את הסיפור של מגילת אסתר בצורה מיוחדת. "הגיעה הודעה חדשה - המלכה נפגשה עם המלך". "הגיעה הודעה חדשה". כל מיני דברים שכתובים במגלת אסתר, מצייר אותם ממש מוחשיים. והכל בעמוד אחד, כל מה שקרה, הלכו ונהנו בסעודת אחשוורוש, ומרדכי אמר להם אל תהנו, ואמרו לו אל תבלבל לנו את המוח וכו' וכו'. השבוע הוא נפטר, ואמרו שהיה סובל בדיאליזה וכו' וכו', נפטר בן 87. והיה גם רפאל הלפרין ז"ל, גם כן עבר גיל שמונים. אמרו עבר שמונים הראשונות. עכשיו שמונים השניות. חשבו שיחיה מאה ושישים... איך דבר כזה.

התחיל בו לפני כולם². אלו בודדים שה' נתן להם לגמור את הכל. אבל רוב העולם לא. לכן "ויוסיפו לך" הלמ"ד בדגש. למה? כי אות דגושה כאילו כפולה - "ללך" זה בגימטריא שמונים. עד גיל שמונים "ויוסיפו לך שנות חיים". אין לי טעם אחר למה יש דגש. בכל הספרים הלמ"ד רפוייה, אבל אם כתוב ככה בכתר על כרחנו שיש בזה טעם. עכשיו קרא ר' כפיר "עתידי להעניק הקב"ה לצדיקים שלוש מאות ועשרה עולמות" (עוקצין פ"ג משנה י"ב, כמנין כפיר...) "ויוסיפו לך" בדגש זה יפה מאד. צריך להמשיך לדורות הבאים לשמור על כל נקודה וכל דגש וכל דבר. הרבה פעמים אתה מוצא דברים יוצאים מן הכלל במשלי וכדו', תתבונן ותמצא בהם הסבר יפה מאד.

תרי"ג מצוות

ג. אנחנו רגילים לקרא משלי ואזהרות ורות בחג השבועות. ועוד קוראים [בליל שבועות] תרי"ג מצוות על פי שיטת הרמב"ם. למה? כי אמנם יש תרי"ג מצוות באזהרות (יש גם אזהרות של אשכנזים)³, אבל האזהרות לא מדוייקים ע"פ שיטת הרמב"ם [הם הלכו יותר ע"פ שיטת בה"ג], ודברי הרמב"ם מוכרחים מאד. הרמב"ם כותב (בשרש הראשון) על בה"ג איך אתה מונה [בתרי"ג מצוות] מצוות דרבנן?! איך אתה אומר שאחד מתרי"ג מצוות זה להדליק נר חנוכה, וכי נר חנוכה זה דאורייתא? הרמב"ם (בהשגותיו שם) דחק ודחק, ואמר "למעשה הרמב"ם צודק". כשהרמב"ם כותב משהו, הדברים שלו ברורים. שכל ישר, בהיר, אין כמוהו. החתם סופר אומר (במכתב שנדפס בתחילת ספר המצוות) מי שילמד את דברי הרמב"ם

2. מרן הפסיק באמצע עריכת הכסף משנה, אמר (בהקדמתו לבית יוסף) הרמב"ם הביא רק דעה אחת, וצריך הרבה דעות. אז במקום שאני אקבע על הרמב"ם, ואכתוב שהטור כתב ככה והרא"ש כתב ככה, אני אכתוב על הטור. הטור מביא את כל הדעות, ואני רק מוסיף הערות מקורות וכדו', ואחר שכתב הב"י והשו"ע חזר והשקיע בכסף משנה כמה שנים, הגיע לכסף משנה האחרון ושלח אותו לדפוס, אמרו לו מהשמים: אתה מקבל את הפספורט שלך. אמר: ומה עם כסף משנה? אמרו לו: תגמור אותו, אבל לא תראה את החלק האחרון, תראה אותו בשמים, ובעוד ארבע מאות שנה במהדורת פרנקל, עם כל ההסברים וכל הנוסחאות, תענוג לקרוא את השכל הצלול של מרן. שלחו לו חכמי מצרים קושיא על דבריו בבית יוסף בהלכות חמץ (סי' תל"ג), אמרו "לא יכולנו להולמו". ומרן היה מבוגר בן שמונים, אמר להם: "לדידי נהלים יפה". הסביר את הכל יפה מאד. ומהרש"א בפסחים (דף ח' ע"א) לא ראה את התשובה של מרן, וכיוון לדעתו! מי שה' זיכה אותו בשכל זך, זה דבר שאין כמוהו בעולם. מי שהשכל שלו עקום - אדרבא, "ואיפוך אנא", "ואיפוך אנא", זרקו אותו... מה זה "ואיפוך אנא"? אתה רואה שזה שלחן? לא, אני אומר שזה כסא. תוכיח לי שזה לא כסא... נוכיח לך שזה לא כסא?! אין לך עינים! תראה!

3. מובאים בתוספות (מכות דף ג' ע"ב ד"ה איכא דאמרי, ב"ב דף קמ"ה ע"ב ד"ה ואין שביעית ועוד). אלה אזהרות של רבי אליהו כהן, גיסו של רב האי גאון, והם נמצאים כמעט בכל הסדורים שלהם, אין אחד שיאמר להם "על פי הקבלה אסור להפסיק בחזרה". עושים מה שהם רוצים... מה שנראה להם לעשות - הם עושים.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תח' בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הר"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:01	20:18	20:55
19:18	20:20	20:52
19:09	20:22	20:53
19:17	20:18	20:50

בספר המצוות, ואחר כך דברי הרמב"ן וכדו', זה טעם דבש. אין כמו הספר הזה. **ארבעה עשר כללים שקבע הרמב"ם איך למנות תרי"ג מצוות**, קבע אותם על פי השכל. אין לו מקורות. כי בגמ' לא כתוב מה למנות ומה לא למנות. בה"ג זה אחד מהגאונים הראשונים, אבל הרמב"ם קבע כללים, אמר בה"ג תמוה, וזה תמוה וזה תמוה. למשל, **אין למנות בתרי"ג מצוות דבר שהיה רק לפי שעה**. כמו שנאמר במן "ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בוקר" (שמות ט"ז, ט"ט). וכי נעשה אחד מתרי"ג מצוות, שאסור להשאיר מהמן? איפה המן הזה? אין לא הֶמָן ולא מֶן... זו מצוה לפי שעתה, לא שייך לעשות את זה. הרמב"ם קובע כלל אחר כלל אחר כלל. וכל כלל דבש. עיון ישר. יש מקומות שהרמב"ן מעיר עליו, ואפשר להבין דעת שניהם. יש גם כן מפרשים סביבם, כולם ליישב דעת הרמב"ם. **בא השל"ה** (שני לוחות הברית) ואמר (הקדמת "תורה שבכתב" סי' כ') אני הולך רק לפי דעת הרמב"ם, כי דבריו ישרים וברורים. **והרב חיד"א** כותב "סוגיין דעלמא כוותיה" - רוב הפוסקים ככה הסכימו. **הגר"א** כותב (כן הובא בשמו בתחילת ספר מעלות התורה לרבי אברהם אחי הגר"א) שלא צריך בכלל להתעסק בתרי"ג מצוות, מה אכפת לנו [איך מונים אותם בדיוק], יש תרי"ג מצוות פחות או יותר, לא מְשֻנָּה. אבל הוא יחיד בדבר הזה.

אזהרות רבי יצחק בר ראובן

ד. אנחנו קוראים בחג השבועות תרי"ג מצוות בשלש שיטות. ובכללם אזהרות רבי יצחק בר ראובן, יש לו פיוטים נחמדים מאד. כל בית מסיים בפסוק, והפסוק מתאים להפליא לקטע שלו, אפילו שהפסוק מדבר בענין אחר לגמרי. למשל, הוא אומר "כי תראה ערום וכסיתו ומבשרך לא תתעלם". זה פסוק בישיעה (י"ח, ז), קוראים אותו בהפטרה של שחרית של כיפור, והוא השתמש בו לענין אחר. איזה ענין? אם תראה כלי מגולה - משקים מגולים, תכסה אותם. אם לא תכסה אותם - יכול להיות שיבוא איזה ג'זוק לתוך המים ויטיל שם ארס⁴. לכן **"כי תראה ערום וכסיתו"** - אם אתה רואה בלילה כלי ערום, תכסה אותו. ואם השארת בשר בחלון ואחר כך באת וראית אותו, יכול להיות שבא איזה עורב [והחליף את הבשר בבשר טרף]⁵ - **"ומבשרך לא תתעלם"** - מהבשר שלך אל תתעלם. אם התעלמת ממנו אסור לך לאכול. וכן על זו הדרך, כמה פסוקים מביא,

4. פעם כתב ל'ר אברהם קורמן ז"ל: הנחשים לא שותים מים. אמרתי לו: יש ירושלמי בתרומות פרק שמיני (ה"ג) עמוד שלם על זה (אנייש לירושלמי בלי מפרשים). כל הסיפורים לפי דעתך לא היו מעולם? מה זה? סתם חכמים מספרים? מה קורה לך? אמר לי: לא, הנחשים לא שותים מים. ב'לאשי'. אולי יש סוג של נחשים ששותים מים. ואולי זה לא נחש, זה רחש - זה ג'זוק. ויש עדויות של אנשים בימינו ששתו מים מגולים וניזוקו. [שוב הראוני מאמרים של ד"ר משה רענן והרב ד"ר מרדכי הלפרין שמקימים דברי חז"ל].

5. פעם היו עורבים, איפה יש לנו עורב? יש לנו עורבים כאן מהבוקר עד הערב. כל הזמן צורחים, כל הזמן עושים לנו צרות. עד **שהרב עובדיה ע"ה** אומר "קול ערב - קול עורב". יש חזן שהוא טוען שיש לו קול נעים מאד, אבל הקול שלו קול של עורב... הרב עושה משחק "קול ערב - קול עורב"... והעורב אוהב בשר. יותר מזה, הוא אוהב דבר שהוא מבריק, אין להם שכל לעורבים האלה, מסככים, הם רואים איזה אבן טובה - לוקחים ובלועים אותה. שמים אותה בקן שלהם. ואם רואים גחלת - גם גחלת היא מבריקה, לוקח אותה ושם אותה בקן שלו. לכן המדרש אומר (בראשית רבה פרשה ס"ה אות י"ט) "כהאי עורבא דמיינת נורא לקנינה" - כמו העורב שמביא אבן טובה לא אוכלים בשר רק שהוא כהה לדבריו, והראיה הפוכה. אבל למה רק העורב מביא אש לקן שלו? כי העורבים אוהבים דברים שהם מבריקים. רואה גחלת יפה, אומר 'אָוּ הָא, נשים אותה אצלי'. אחר כך הקן שלו נשרף, כפרה, אין מה לעשות.

אז אם האדם משאיר בשר, יבוא אחר כך איזה עורב או איזה דבר ויחליף אותו. לכן אסור חכמים בשר שנתעלם מן העין. והיה מעשה בדורנו לפני כמה שנים, שהיו יהודי וגוי נמצאים במטוס, והיהודי הזמין אוכל מיוחד שהוא סגור ב'פלומבה', והיה הגוי על ידו אומר לו: מה יש לך כאן? מעדן? מה זה? אמר לו: אנתנו לא אוכלים בשר רק שהוא כהה בהשגחה, וחֻלְק בלוק, בלעם ובלק... הגוי חשב שהבשר הזה יש בו תענוג של ג'עדן. הלך היהודי ליטול לידיו, חזר ולא אכל מהבשר. אמר לו הגוי: למה אתה לא אוכל? אמר לו: אני לא אוהב לאכול. אמר לו: לא נכון, אתה אוהב לאכול, הרי אתה הזמנת את זה, למה אתה אומר לי שאתה לא אוכל? אמר לו: יש לי סיבה. מה הסיבה? לחץ עליו. אמר לו: על פי ההלכה אם השארתי את הבשר בפניה כמה רגעים, אסור לי לאכול אותו, אולי החליפו אותו. אמר לו: אני אחליף? אתה חושב שאני אחליף? אמר לו: לא, התורה אמרה ככה, **בשר שנתעלם מן העין אסור**. ככה קבע רב בחולין (דף צ"ה ע"א). אמר לו: מתי חר ב'הזה? אמר לו: לפני אלף ושבע מאות שנה. אמר לו: **לפני אלף ושבע מאות שנה ידע מה שאני אעשה היום? אני החלפתי לך?...** אני מודה על האמת, אני החלפתי לך. הנה המנה שלך. אמר לו: אני לא אוכל לא את זה ולא את זה... "בשתיים תתחתן בי היום" (ש"א י"ח כ"א). אמר לו: חכמים שלכם פקחו לכם את העינים, לא לאכול שום דבר כזה.

להפליא. מביא שם שלא תלך אחרי הנוצרים שיש להם שלשה אלילים, אם ובן ורוח הקדש. אומר עליהם **"תחת שלש רגזה ארץ"** (משלי ל"ב, א) - תחת האמונה המשולשת שלהם רגזה ארץ.

אזהרות רבי שלמה בן גבירול

ה. ויש עוד פיוטים אחרים של **בן גבירול**. אני תמיד מתפלל על הרב בן איש חי שלא כתב מלה על האזהרות. כתב רק לומר [בחג השבועות] תהלים (ש"א פרשת במדבר אות ו'). תהלים קוראים בראש השנה, בהושענא רבה, תהלים קוראים בכל פעם. ובחג השבועות חג מתן תורה זה רק תהלים! איפה האזהרות?! אמרתי אולי העיראקים לא קוראים את האזהרות הארוכות, קוראים אותם רק בצפון אפריקה, מרוקאים קוראים, תוניסאים קוראים, אלג'יראים קוראים⁶. אבל לפחות האזהרות הקצרות [של בן גבירול] קוראים, ככה כתוב בכל הסיפורים של מנצור ובקאל וכדומה. לא מצא הרב צורך לכתוב עליהם?! אבל גם האזהרות של בן גבירול נפלאים מאד, הוא היה בן תשע עשרה שנה, וכתב שירים. והשירים שלו מיוחדים במינם, יש בהם מתיקות מיוחדת. עד שכתב עליו חכם שחי מאה שנה אחריו - **"שירי רבי שלמה הקטן, לפניו כל גדול יקטן, ולא קם כמוהו מימות עבר אבי יקטן"**. עֵבֶר כתוב בתורה בפרשת נח (בראשית י', כ"ה), ויש לו בן שמו יקטן, אז הוא עשה משחק מלים: "לפניו כל גדול יקטן" - על יד בן גבירול אתה תרגיש את עצמך קטן. "ולא קם כמוהו מימות עבר אבי יקטן". את זה כתב **רבי יהודה אלחריזי** בספר תחכמוני (שער ג'). אבל החכם הזה - בן גבירול - אין לו מזל, היה עני, היה מסכן, היה אומלל, היה יתום. אבל היה לו כח, היה לו שכל מיוחד. לפני שנתיים - תשפ"א - עשו לו בעירו בספרד כבוד גדול מאד. מלאו אלף שנה לזמן שנולד בן גבירול, שהיה גם פילוסוף, וגם משורר, וגם חכם, וגם פוסק. גאון עולם היה. אמרו "יש לנו זכות שהוא נולד במדינה שלנו". אפילו שהיום כמעט אין יהודים בספרד, אפילו הכי זה חכם מיוחד. בן גבירול היה חכם גדול מאד, וקוראים את האזהרות שלו שהם כתובים בקיצור נמרץ.

"שִׁמְח וְאָמַר הָאֵחָ. בְּהַחֲיוֹתְךָ הָאֵחָ. וְהַנּוֹתֵר בָּאֵחָ. יְהַשְׁלֵךְ עַל אוֹרִים"

ו. למשל: **"שִׁמְח וְאָמַר הָאֵחָ. בְּהַחֲיוֹתְךָ הָאֵחָ. וְהַנּוֹתֵר בָּאֵחָ. יְהַשְׁלֵךְ עַל אוֹרִים"**. מה הוא מדבר? אם תחיה את אחיך - "וחי אחיך עמך" (ויקרא כ"ה ל"ו), תשמח ותאמר "האח", איזה יופי, עזרתי לאח שלי. "הנותר - באח" - מה שנותר בקרבן, באח - זה בתנור - יהשלך על אורים. "הנותר ממנו עד בקר באש תשרופו" (שמות י"ב, י'). הוא משלב ביחד את מצות הקרבנות ומצות "וחי אחיך עמך". יש פירוש של **הרשב"ץ** שחי לפני חמש מאות שנה על האזהרות של בן גבירול, **והרואצ'בור** שכולו גמרא ופוסקים⁷, קרא את האזהרות האלה של בן גבירול! וכעס על הרשב"ץ: "מה אתה רוצה מהמשורר הגאוני? אתה לא מבין אותו!" משום שהם מרגישים שזה גאון. גאון שחי בסך הכל עשרים ושמונה שנים, **"בן עשרים ותשע נרו כבה, ועד השלשים לא בא"**. ככה כתבו עליו (בספר תחכמוני שער י"ח). אבל החכמה שלו היתה מעל ומעבר. אז יש לו אזהרות, בחוץ לארץ היה לנו יומיים, כאן בארץ יש לנו יום אחד ו"קצר המצע מהשתרע" (ישעיה כ"ה, כ'). וגם יש לנו מְשֻלֵי. בבית הגדי למשל ממשכים במנהג של הראשונים, קוראים משלי מפסח עד שבועות, כל יום בין מנחה לערבית קוראים כמה פרקים, וגומרים אותו לפני שיכנס חג השבועות. (אולי גם בשבתות היו קוראים). אבל בחוץ לארץ קראנו משלי ביום שבועות. וכיון שמחלקים את זה ליומיים, אז יום ראשון קוראים חמשה עשר פרקים, וביום שני ששה עשר פרקים, וגומרים את הכל.

6. **והרב שלמה עמאר** שיהיה בריא אומר, כאשר אדם קורא באזהרות ועושה שגיאה, אומרים לו עֵינִי, מה זה עֵינִי, תחזור עוד פעם, עשית שגיאה!
7. אינו יודע שום דבר רק תורה. פעם קיבל מכתב בסוף ימיו, כתב לו: כמה אתה מטרוד אותי, אני חייב לכתוב לך תשובה? הביא "רק" חמשה מקורות מירושלמי ותוספתא וכו'. אז אמרו עליו **שאם אדם יוציא לו דם, לא יצא משם דם, אלא יצא משם רק תוספתא, ירושלמי, הרמב"ם...**

מפז)⁹, כותב הבן איש חי שמי שזוכה לזה¹⁰, מובטח לו שיעבור את כל השנה כולה בשלום עד חג השבועות הבא!

ברכה על שתיה בלילה

יא. אם מביאים לאדם שתיה בלילה, מביאים לו כוס תה או קפה, מה יעשה? יברך כל פעם, או יברך פעם אחת לכולם? זו מחלוקת. אבא ע"ה היה נוהג לברך כל פעם, ורבו ע"ה גם כן היה נוהג כך (עיין בשו"ת שמחת כהן ח"ז חאו"ח סי' ט). לעומת זאת, היה חכם אחד בשם מהרש"א אלפנדרי - רבי שלמה אליעזר אלפנדרי¹¹, שכתב הסכמה על ספר קבלה שהוציא בזמנו ריא"ז מרגליות (רבי ישעיה אשר זליג מרגליות), ושם כתב: **אני מתפלל על חכם פלוני שאומר לברך כל פעם, איך אתה לא חושש לברכה לבטלה, איך אתה עושה כדבר הזה? הרי חכמים חששו לברכה לבטלה כמעט כמו איסורי כרת! לכן הרב עובדיה אומר (שו"ת יבי"א ח"ו חאו"ח סי' ז"ך) לברך פעם אחת על הכל. אבל הכי טוב לכוון בפעם ראשונה ששותה כוס תה או קפה, שהכוס הזה יפטור את כל מה שאשתה בלילה. אבל אם יצא מבית הכנסת וחזר, יברך עוד פעם.**

זמן תפלת ערבית בליל שבועות

יב. כתבו האחרונים (עיין מ"ב סי' תצ"ד סק"א) שבלייל שבועות צריך להתפלל ערבית בצאת הכוכבים. אבל לא צאת הכוכבים של רבנו תם. רבנו תם זה משהו מיוחד נגד הטבע, בארץ ישראל אי אפשר להבין את זה. אלא צאת הכוכבים - 20 דקות אחר השקיעה. זה בסדר גמור.

המזמור מזכיר את הפצצת הכור בעיראק

יג. ויש במזמור של ליל שבועות (מזמור ס"ח) דבר נחמד מאד. כתוב שם (פסוק ג'): **"כהנדוף עשן תנדוף כהמס דונג מפני איש יאבדו רשעים מפני אלוקים"**, זה מזכיר לנו מה שהיה לפני 42 שנה בערב שבועות תשמ"א, שנסעו טייסים יהודים בשקט בשקט, והפציצו את הכור האטומי של

9. דרך אגב, הרב עובדיה הביא (בשו"ת יבי"א ח"ד חיד"ו סי' ל"א אות ו) בשם חכמי ירושלים שמי שנמצא לא אליכם באבלות בחג, מותר לו ללמוד את הלימוד של הושענא רבה. ולמד מזה שבירושלים פוסקים כמו הרמב"ם (פ"י מהלכות אבל ג') שאבל מותר ללמוד דברי תורה במועד, כי אין אבילות נהגת במועד אפי' בצונעא. לכן מותר ללמוד הלימוד הזה. הרי אתה יכול ללמוד בבית, מי רואה אותך [שאתה באבלות ולא לומד]? ואי"כ מוכח שפוסקים כדעת הרמב"ם שמוותר ללמוד. אבל אחר המחילה. אם ככה, למה כתוב רק הדבר הזה בלבד - ללמוד בהושענא רבה? היה צריך להיות כתוב שמוותר ללמוד הכל, אלא דוקא ליל הושענא רבא כי זה צורך שעה, שיש פתקאות וכו'.

10. כשהיינו ילדים לא היה מפריע לנו להיות ללא שינה בלילה, היינו נשארים ערים ומידי פעם שותים כוס קפה או תה לחילופין. ואז הייתי רוצה לחבר פירוש על "אדרא רבה" - ילד בן תשע-עשר רוצה לחבר פירוש על אדרא רבה... את הארמית ידעתי פחות או יותר מהגמרא. מה הקושיה הראשונה שם? רבי שמעון אומר: "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני כדולת הרמב"ם שמוות ללמוד. אבל אחר המחילה. וכי היו רק המלכים האלה בלבד? הרי יש הרבה מלכים, אז למה הפסוק אומר רק את אלה? ומוציא את הדברים מפשוטם, שבעה מלכים האלה הם ספירות וכו'. ואני אמרתי שעל פי הפשט דברים כפשוטם, כי עד משה רבנו היו שבעה מלכים בלבד. איך אני יודע? כי אחרי המלך האחרון "וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פער" (שם ל"ט) כתוב (פסוק מ'): "ואלה שמות אלופי בני עשו למשפחותם", והאלופים האלה היו בזמן משה - "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד" (שמות ט"ו, ט"ז) שמע מינה שכל המלכים האלו קדמו למשה, ודברים כפשוטם. אבל אם תבוא בקבלה אין הכי נמי. אבל זו חוצפה שאדם בגיל כזה רוצה לכתוב פירוש על אדרא רבה. אח"כ מצאתי פירוש של רבי יעקב מרגי מחכמי מרוקו שכתב פירוש על האדרא רבא. אל תיכנס לקבלה, כמה שתוכל לברוח מהקבלה תזכה למצוות. קבלה לא ניתנה לכל אדם. "מופלא ממך אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור, מה שהורשית התבונן, אין לך עסק בנסתרות". זה לשון בן סירה שמואב בגמרא (תגינה דף ר"ג ע"א).

11. היו קוראים לו "הסבא קדישא", האריך ימים בצורה מיוחדת, חי 118 שנה, ועד ליל האחרון היה כותב! יש תשובה שכתב אותה ממש בסוף ימיו, מואבא בספר "מגניזת חכמי תוניס" (שו"ת קמב"א סולת סי' ב'), אי אפשר להאמין, הבן אלה חזקו בלמודם לא מפריעה לו! האדמו"ר ממונקאטש, שהיה בעירו "מונקאטש" שמע שאמרו חכמי הדור: אם תמצא אדם צדיק וירא שמים, שעבר את הגיל הרגיל - הוא משבט יהודה, תלך אליו ותבקש ברכה. נסע אליו ממונקאטש עד צפת, אמר לו: רבי, תגזור שיבוא משיח. אמר לו: אני אגזור? מי אני שאגזור? אמר לו: תגזור, כי קיבלתי מרבותי שאם אתה תגזור המשיח יגיע, אתה צדיק הדור! אמר לו: מי שאמר לך, אמר שצדיק הדור יגזור, אבל אני לא צדיק הדור... ובשבת האדמו"ר הלך להתפלל מנחה מאוחר, מפני שהם נוהגים כמו רבנו תם. והרב כעס עליו, אמר לו: מה אתה עושה? אתה מתפלל מנחה מאוחר מאד?! אמר לו: ככה נוהגים במונקאטש. אמר לו הרב: לך למונקאטש... אחרי שבוע-שבועיים מאז שהוא הלך, נפטר החכם הזה מהרש"א אלפנדרי (כ"ב באייר תר"ץ). וספרו המשוגעים שהטיל בו עין רעה. משוגעים, האדמו"ר ממונקאטש יטיל עין רעה ברב אלפנדרי?! סתם דיבורים בעלמא, אין להם שכל, לא לעשות.

לא לשכוח לעשות עירובי תבשילין

ז. לא לשכוח לעשות עירובי תבשילין ביום חמישי בבקר. אומרים "איזו ברכה מיוחדת שאומרים אותה רק ביום רביעי או ביום חמישי בשבוע, ולא בימים אחרים"? זו ברכת עירובי תבשילין. למה? אם יחול יו"ט ביום ששי כמו השנה, אז עושים עירובי תבשילין ביום חמישי. ואם חל ראש השנה ביום חמישי וששי ואחריהם שבת, גם כן אסור לבשל מראש השנה לשבת, אז עושים עירובי תבשילין ביום רביעי. וזו מצוה מדרבנן, כדי לכבד את יום טוב. כי ביום טוב מותר לבשל ומותר הכל, [ונראה כאילו] יו"ט זה עבד של השבת. לא, הוא עבד של השבת מצד הדין, אבל כדי שיכבדו את יו"ט עושים עירובי תבשילין. ערב יום טוב מכינים פת ובשר או ביצה וכדו' ומערבים בהם. והנכון הוא לא לחכות עד הערב, אחר כך [כשהוא כבר בביה"כ] באים בצרה צרורה: "שכחתי לשים עירובי תבשילין, איך אני עושה?". הביצה שיש לי בפריז'י'דר במקום פלוני והיא מבושלת, היא תהיה עכשיו עירובי תבשילין. הרב חיד"א אומר (שו"ת חיים שאל ח"א סי' כ"ט) אין דבר כזה, אתה צריך להכין את הכל מערב יום טוב. לכן כדי שאדם לא ישכח, בבקר השכם אחרי תפלת שחרית תאמר: **"רבותי, עירובי תבשילין. לא לשכוח"**. "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהלים ס"ט, י"ד), עת - עירובי תבשילין... תעשה אותו בבקר ותהיה רגוע. ועם זה, צריך שיהיה לו אוכל שיבשל אותו ביום טוב בשביל השבת. ואם הוא לא יבשל כלום, הכל מוכן על הפלאטה, ואין לו שום דבר, אז מה אתה עושה?! למה עשית עירובי תבשילין?! יש אומרים בשביל הדלקת נרות, אבל זה לא מוסכם (ראה ש"ע סי' תקס"ז סעיף י"ט). לכן אדם יקח איזו ביצה אחת או שתיים, יבשל אותם ביום טוב, וזה בשביל עירובי תבשילין. בדרך כלל עירובי תבשילין צריך להיות מערב יום טוב, אבל אם כבר בישל את הכל מערב יום טוב, יקח ביצה אחת או שתיים ויבשל אותם ביו"ט לצורך עירובי תבשילין.

"לאצלוויי" - להטות, "למטוויי" - לצלות

ח. אחר כך אומרים "בדין עירובא יהא שרי לנא לאפויי ולבשולי" וכו' וכו' (ש"ע סי' תקס"ז סעיף י"ב). יש ספר חדש של הרב דבליצקי ע"ה, כתבו שם "ולאצלוויי". אבל זו טעות, "לאצלוויי" כוונתם לצלות. אתה רוצה לעשות קבב, לעשות צלי ביום טוב, אתה אומר את זה. אבל "לאצלוויי" זה לא לצלות, מי שלא יודע ארמית כותב ככה, לוקח מלה בעברית ועושה לה צורה ארמית. "לאצלוויי" פירושו להטות - "אצלי אצלוויי ודוך" (ביצה דף י"ד ע"א). אלא במקום "לאצלוויי" אמר "למטוויי" זו פירושה לצלות. כתבתי את זה לבנים שלו. אני לא יודע אם זו טעות של האבא, או שזה לקוח מספר אחר שהוא מוטעה. צריך ללמוד ארמית, כל דבר שאתה מנסח, תלמד. הרמב"ם (פ"ב מהלכות ק"ש ה"י) שמי שקרא ק"ש בשפה אחרת יצא, ובתנאי שיהיה בקי בדיקוד אותה הלשון. שלא יזרוק ככה מלים ויעשה להם "פפורמה" של ארמית בעברית, לא עושים ככה.

רחיצה ביו"ט

ט. להתרחץ ביו"ט בודד שמש, זו מחלוקת באחרונים. הרב עובדיה כתב (חזו"ע-יו"ט עמ' מ"א) שמוותר, ויש אומרים שחזר בו (עיין בשו"ת מחקרי ארץ ח"ג סי' כ"ו אות י"ז). לכן הכי טוב להכין את המים בערב חג, ומים חמים שמכין בערב חג אפשר להתרחץ בהם בליל יו"ט וכדומה (סי' תקי"א ס"א).

תיקון ליל שבועות

י. אלה שזוכים בליל חג השבועות להישאר ערים כל הלילה (וכל הספרדים נוהגים בדבר הזה. כל כך פשוט הדבר הזה⁸. בשביל הספרדים הלילות האלה יקרים

8. פעם ברוסיה היה משה מונטיפיורי ז"ל, והיו לו פגישות עם אנשים גדולים, וביטל הרבה גזירות. הייתה "עלילת דמשק". לקחו את הרב הראשי שם - רבי יעקב ענתבי ועינו אותו עינויים מוות, עד שבא מונטיפיורי (כמדומני) ואמר לו: רבי, למה כל העינויים האלה, למה מגיע לך דברים כאלה? אמר לו: אני כנראה גלגול של משיח בן יוסף, לכן אני סובל עינויים. אי אפשר לדעת. (כאשר רבי אלעזר אבוחצירא נפטר, אחיו רבי דוד שיבדל לחיים, אמר: אחי משיח בן יוסף, שנאמר (במדבר לג"א) "אלה מסעי בני ישראל" (והוא נפטר בפרשת מסעי), אלה מסעי בני ישראל, ראשי תיבות: אחי משיח בן יוסף. איך נדע? אנתנו לא יודעים כלום). והיו ימים נוראים, עד שמונטפיורי דיבר עם ממשלת אנגליה - שדמשק הייתה תחת חסותה - ואמר להם: תפסיקו עם העינויים האלה, תפסיקו להאמין בעלילות הדם, זה הבל וריק, זה שקר, בכלל אסור לנו דם. ואחרי עשרים שנה התברר שהנוצרי הזה, העלילו אותו הכמרים, ושמו אותו במגזרים שלהם והוא חי, בכלל לא נהרג. אחר שנים מונטיפיורי היה הרב ברוסיה, והיה צריך ללכת כדי לבטל גזירות, אז הוא הלך לרב שמואל מוהליבר ואמר לו: הלילה, ליל הושענא רבה, האם מותר לי לישון? כי אם אני אעשה "תיקון כרת", מחר אני אדבר אתם "אחת למעלה ושבע למטה" (יומא דף נ"ג ע"ב). גידו לי, מה יש לך? "ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן" (שיר השירים ד, ו). מונטיפיורי, אתה משתגע?! אמר לו: מותר לך.

עיראק 12. לכן כל פעם שאני קורא את המזמור של ליל שבועות לפני ערבית, אני קורא ונזכר: "כהנדוף עשן תנדוף כהמס דוגג מפני אש", שנמשו כמו שהשעווה נמסה לפני האש.

עמידה בעשרת הדברות

יד. ביום חג השבועות קוראים עשרת הדברות. והאשכנזים נוהגים לעמוד בעשרת הדברות. זכר למה שכתוב בתורה (שמות י"ט, ט"ז) "ויתיצבו בתחתית ההר". והספרדים יש מהם שעומדים, ויש מהם שלא עומדים. אנחנו עומדים. ובשנת תרצ"ד הופיעה תשובת הרמב"ם מכתב יד, הוציא אותה לאור חכם ושמו אברהם חיים פריימן הי"ד 13, ושם (ס' מ"ו) כתוב שאסור:

12. וראש הממשלה אז היה מנחם בגין, שהוא היה אדם טוב, היה מיוחד במינו. הוא אמר: אני הולך בירושלים, ורואה ילדים קטנים הולכים, ואני אומר: את אלה, ההוא מעיראק יחתוך וימית אותם? מה פתאום! לא אתן לו לעשות את זה! ולכן הוא ביקש ברכה (לא יודע אם מהאדמו"ר מבלז או ממישהו אחר) שיצילי במעשיו. אמר לו: תצליח, תצליח, תצליח. והלכו והפציצו את הכור, וחזרו הביתה והעיראקים לא יודעים. קמו בבוקר וראו שהכור נשרף... "כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ". לכור הזה קראו העיראקים "תמוז", כי - זה כור, תעביר ממשלת זדון ראשי תיבות תמוז, את הכור תמוז תעביר מן הארץ... זה היה נס גדול מאד. ובה שמעון פרס ה"חכם בעיניו" ואמר: טעות עשה בגין, דבר כזה צריך אישור מאמריקה ואנטרטיקה... מג'נון... לאחר שנים ראו שאותו הרשע נפל כוחו, ובגין היה מאושפז. כתבו עליו: תלך שמעון פרס, תלחך עפרות רגליו של בגין, תבקש ממנו מחילה, הוא הציל את עם ישראל בכחמה, אתה תדבר עליו? מה תדבר עליו, מה אתה עשית? לא עשית כלום... כאשר ה' רוצה לעשות טוב לבן אדם, בגלל שהבן אדם הולך אתו ביושר, עושה אותו. אפילו שהוא לא היה שומר שבת כהלכה, אבל היה לו "לב יהודי", והיה אומר "בעזרת ה'", "ברוך ה'", "אם ירצה ה'", על זה יש לו שחר, אפילו על שיחה קלה מקבלים שחר. 13. אני לא ידעתי מה קרה לו, רק ידעתי שהוא הלך להר הצופים וירד בו הערבים. אמר לי אחד: אתה חושב ככה? אתה יודע כמה יהודים הלכו אתו? 80 יהודים נהרגו! אמרתי: הוא יש לו ויקיפדיה... אבל אני אין לי ויקיפדיה, מאיפה אני יודע? על כל דבר ודבר צריך ללמוד מ'ויקיפדיה'?! מתי חי הפרי חדש? - ויקיפדיה, מתי חי מרן? - ויקיפדיה?! ויש כאלה שהם שום דבר לא יודעים, אומרים שרבי יעקב מהמה, שיש לו ש"ת מהמר" מהמה היה תלמידו של מרן. משוגעים, איך יכול להיות תלמיד של מרן? מרן נפטר בשנת של"ה, ורבי יעקב מהמה חי 150 שנה אח"כ, איך הוא יכול להיות תלמידו?! אולי אחרי שמרן הלך לעולמו, חזר וירד ולקח את רבי יעקב ואמר לו: בוא תלמד...! אנשים לא יודעים את סדר הדורות של הרבנים. אבל אני לא חייב לדעת כל חכם וחכם מתי חי ומתי נהרג, אני יודע שהוא הדפיס את תשובת הרמב"ם בשנת תרצ"ד.

שבוע התכלת בעמותת וזכרתם!

ביק 10% ל-20% הנחה

על כל הפתילים והציציות המוכנות

*למתחילים במצווה, ניתן סבסוד של 30%-50%
 מבצע מיחד למתחילים בטלית גדול!
 בקניית טלית גדול, והתכלת עלינו! *אזכה 1000 ש"ח*

0799-1000-65

www.uzchartem.com | uzchartem613@gmail.com

מצות התכלת מחכה לך, למה אתה מחכה?

המבצע היחיד למתחילים במצווה

האחר על הבית

וזכרתם

ראיה - זכירה - נשיה

התכלת בטלית רכבים מכל הערות והחזרות

לעמוד בעשרת הדברות כי אתה עושה הפרש בתורה קצתה על קצתה. אבל בימינו מצוה לעמוד. למה? כי יש לנו כופרים רחמנא ליצלן, שאינם מאמינים בשום דבר, לא מאמינים במעמד הר סיני, ולא מאמינים בכלום. 14.

אבנים מהר סיני

טו. יש לנו זכר למעמד הר סיני, יש אבנים בהר סיני, שכאשר אתה שובר אותם אתה מוצא בכל צרור אבן, תמונה של סנה. היה הרב עמנואל טולידאנו שיהיה בריא שאמר: אני לא הבנתי מה זה, הלכתי לגיאולוג בצרפת (מי שבקי בטבע האדמה), ודיברתי אתו. אמר לי: תגיד לי, מאיפה הבאת את זה? אמרתי לו: זה ממעמד הר סיני. אמר לי: מה זה מעמד הר סיני? הביא לו תנ"ך והראה לו שהיה שם אש. ואחרי זמן הסביר לו הגיאולוג, שהאש הייתה על הר סיני, ולקחה את האבנים בהר סיני ופוצצה אותם, ונעשו נוזלים. וזה מה שנאמר (שופטים ה', ה') "הרים נזלו מפני ה'", ההרים נעשו נזל. אח"כ אמרו שיש גם במקומות אחרים ככה. אבל זה לא נכון, כי במקומות אחרים אם תשבור את האבן לשתים לא תמצא כלום, אבל באבנים האלה גם אם תשבור אותם לכמה חלקים, תמצא בכל חלק קטן תמונה של סנה. (אני יש לי אבן אחת כזאת) 15. מעמד הר סיני זו עובדה קיימת. דבורה מדברת עליו (שופטים פרק ה'), דוד המלך מדבר עליו (תהלים פרק ס"ח). ואפילו איינשטיין - המדען הכי גדול בזמנינו - שאלו אותו: אתה רוצה לפגוש מישהו מהפילוסופים הגדולים של פעם ביון? אמר להם: לא רוצה. אמרו לו: את מי אתה רוצה לפגוש? אמר להם: את משה. התפלאו: את משה? מה יש לך אתו? אמר: אני אשאל אותו שאלה, האם ידעת שהתורה שלך תישאר לעולם? האם ידעת שהתורה שלך גם אחרי 3000 שנה, יש אלפים ורבבות שמקיימים כל פסיק וכל נקודה? ובאמת ידע או לא ידע? זה כתוב בתורה (שמות י"ט, ט"ז) "וגם כך יאמינו לעולם". ומי שלא מאמין בזה, תראה לו כתוב בפרשת בחוקותי שכתוב שם (ויקרא כ"ו, ל"ב): "ההשימותי אני את הארץ", הקב"ה אומר: תלכו בגלות ואני משומם את הארץ, אעשה אותה שממה. תאמרו: אולי שממה כי הגויים יצאו משם? לא, "ושממו עליה אויבכם היושבים בה" (שם), ישבו בה ויהיה שממה. 16.

14. יש מג'נון אחד, "פרופסור" עם כיפה שחורה גדולה שאומר: מעמד הר סיני זה היה כשילון גמור. כישילון גמור? ככה מדברים? רשע, מנוול ומתועב.

15. היו לי שלש אבנים, אבן אחת איני זוכר למי נתתי. ואבן אחת עשו איזה בית ספר בנתיבות על שם רבי כדיר צבאן, (קראו לו "דרכי רפאל". "דרכי" אותיות "כדיר"), ונתתי להם אותה, ואמרתי להם: האבן הזאת (אני לא נהנה ממנה כלום, אנשים חושבים שיש לי כספים במאן ומכאן, "ממזרח וממערב מצפון ומים" (תהלים ק"ז ג)), "תשלם קצת לאלה שמדפיסים לך עלון בית נאמן". אני לא נהנה מהם כלום, מי שעושה את זה רבי חננאל כהן שיהיה בריא, ואם הוא רוצה להפסיק - שיפסיק! אני לא מועניין שיעשו לי רשע, אמרת ככה ואמרת ככה, "פככו עלינא, טעיתי - טעיתי, אז מה קרה!?! יש לה לפחות 3300 שנה, מזמן שהיה מעמד הר סיני. ואני לא מוכר אותה בפחות דולרים מהמחיר הזה - 3300 (ואז הדולר היה לו ערך גדול) הגיעו ל-2500 ולא העלו יותר. אמרתי להם: עד כאן, אני לוקח את זה אתי. אמרו: לא, תן לנו, תן לנו. אז הגיעו ל-5000 דולר, נתתי להם. אבל אמרתי לאותו אחד שמטפל בעניין הזה: יש לי עוד אבן אחת בבית, תעשה לי קופסא מזכוכית בשבילה שכתוב עליה מה כל הדבר הזה, ואת המפרשים של מורה נבוכים (ח"א סוף פרק ס"ו) שמדברים על זה. אמר: לי כן כן, אבל לא עשה כלום... אתה יודע רק לקחת כסף, זה הכל, זה מה שאתה יודע, אבל לקבל דברים לעשות - מה עגבניות?! אני צריך להיות עבד של כולם, כאן אין להם כסף - לך תדבר, כאן אין להם ממון - לך תדבר, כאן אין להם בית כנסת - לך תדבר. ואילו הבית כנסת שלנו מונח ככה, "אין דורש ואין מבקש" (סוטה דף מ"ט ע"א), מה אני יכול לעשות?! "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (בראשית כ"ה, ל) אדום ראשי תיבות: אין דורש ואין מבקש.

16. לפני 100 שנה באו תיירים מאמריקה לארץ, אחד קראו לו מרק טווין, אמר: אני רואה את ארץ ישראל כמדוינה שהייתה מבורכת, ועכשיו אין בה כלום. יש בה רק ערבים טרוטי עיניים - יש להם שעורה בעינים והם לא רואים טוב - שצועקים: "בנדורה בנדורה", מה זה "בנדורה"? עגבניות, עגבניות, עגבניות. פלפל פלפל... אין כלום. ופתאום הארץ הזאת התחילה לתת פירות בשפע. היה יהודי אחד בשנת תר"פ שראה שאין תפוז אחד לרפואה, אחרי 20-30 שנה ראה תפוזים, אמר למוכר: זה תפוז או כדור? אמר לו: כדור ותפוז אותו ניקוד, מה השאלה שלך?!... אמר לו: פעם לא היו תפוזים כאלה, מאיפה הבאתם אותם? פעם הייתי באמריקה, ואמרתי אביא קצת פירות מאמריקה לכאן. והיה במקרה - או לא במקרה - זה שמוכר תפוזים מדבר בעברית. אמר לי: תגיד, אתה מישראל? אמרתי לו: כן. אמר לי: בישראל התפוזים האלה זורקים אותם לפח, הם סוג ד', ואתה רוצה לקנות מהם ולהביא לישראל? בשביל מה? הם לא שווים כלום! זו המציאות, יש ברכה בפירות של ארץ ישראל. "ההשימותי אני את הארץ, ושממו עליה אויבכם היושבים בה" כל זמן שיושבים בה הגוים - שממו עליה, אחרי שהם יצאו אני אתן לכם ברכה. כמה שרואים בימינו ברכה - יש קמצנות ולב רע, הבקבוק הזה צריך לשלם עליו 30 אגורות "פקדון", הבקבוק הזה צריכים לשלם עליו 1.20 ₪ "פקדון". ומגלידה מורידה מן המנה חצי כי

הלכה למעשה בעמידה בעשרת הדברות

טז. אז לגבי עשרת הדברות אנחנו נוהגים כמו שעשה הרב עובדיה [במקום שעומדים. עיין בשו"ת יחו"ד ח"ו סי' ח'] **להתחיל לעמוד קצת לפני כן, בתחילת הקטע ולא בעשרת הדברות בדיוק. ומי שעומד רק בעשרת הדברות - יש לו על מי לסמוך, כי רבי יצחק גיאת כתב פיוט על כל עשרת הדברות, ורב סעדיה גאון תרגם את כל עשרת הדברות לערבית, והיו באים ערבים בתנוס ושומעים את התרגום הזה ואומרים: איזה דברים יפים, מאיפה הבאתם את זה? יש לנו עשרת הדברות, ויש לנו תרגום שלהם, ומותר לעמוד בעשרת הדברות. אבל כדי שלא נעשה**

הכל יקר. יגיע משיח וינופף את כולם, "ינופף ידו הר בת ציון" (ישעיה י', ל"ב). יש ברכה בארץ ישראל, כל מי שרוצה להתקמץ על בני הארץ - ישלם אח"כ בעזרת ה'. הקב"ה יתן לנו כל טוב שבעולם.

נגד הרמב"ם, צריך לעמוד קצת לפני כן, בתחילת הקטע "יורד משה מן ההר אל העם" (שמות י"ט, י"ד). משה רבנו ירד ואנחנו עומדים... (וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' י"ד).

מי עולה להפטרה?

יז. ויש לנו הפטרה של "מעשה מרכבה" שאסור להעלות בה ילדים קטנים בני 13, רק תלמיד חכם שנתמלא זקנו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, הרואים כאן והשומעים שם והקוראים אח"כ, רואים שומעים קוראים ראשי תיבות שר"ק, אשרקה להם ואקבצם (זכריה י', ח') שיזכו להביא את משיח בן דוד כמה שיותר מוקדם, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

פרקי אבות - פרק ו'

(המשך השיעור שנדפס בגליון הקודם)

משנה י'

ח. חמשה קניינים קנה הקב"ה בעולמו, תורה קנין אחד היא הראשונה, שמים וארץ קנין אחד - שמים וארץ בלבד, כל הכוכבים כולם אפס אפסים. היום יודעים שבכוכבים אין שום סימן לחיים. אפילו זנב של חיידק מלפני כמה מיליונים שנים אינם מוצאים במאדים. (זה הסגנון של ר' אמנון יצחק), אין כלום, שום דבר, שמים וארץ זה מה שיש, שמים שמקיפים אותנו, [ויש בהם] מליארדים של כוכבים ויש את כדור הארץ הקטן הזה שיש בו בני אדם שרבים כל הזמן... אברהם אבינו קנין אחד הוא שקול כשמים וארץ. כל העולם נברא בשביל אברהם! "בהיבראם" (בראשית ב' ד'), אל תקרי בהיבראם אלא באברהם (זוהר ח"א דף פ"ו ע"ב). ישראל קנין אחד - עם ישראל שוה כנגד כולם, עובדה שכל העיתונים של כל העולם כותבים על 'ישראל', 'ישראל', 'ישראל', כולם מדברים על ישראל¹⁷. ובית המקדש שיבנה במהרה בימינו קנין אחד.

ט. תורה מניין? שנאמר (משלי ח', כ"ב) "ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז". הפסוק מדבר על התורה ועל החכמה. שמים וארץ מניין דכתיב (ישעיה ס"ו, א') "השמים כסאי והארץ הדום רגלי"... "מלאה הארץ קנייני" (תהלים ק"ד, כ"ד). הארץ מלאה קניינים, פעם לפני מאות שנים חשבו שאם הירח מסובב את כדור הארץ, מן הסתם כמו שיש פה בני אדם, יש שם בני אדם. אנחנו עושים ברכת הלבנה, והם עושים ברכת כדור הארץ... אנחנו אומרים "דוד מלך ישראל" ושם מי יודע? יש להם איזה מלך כזה... עלו למעלה ואמרו: בוא נדבר אתם בכל השפות, לקחו אתם איזה דגל, (זה היה בחדש אב תשכ"ט) וכתבו עליו "שלום עליכם" בעברית, בגרמנית, בצרפתית, בטורקית, באיטלקית, באנגלית. שמו אותו שם, לא זו הדגל. אין שם אויר, אין שם כלום, שום דבר. הביאו כמה אבנים וזה מה שיש. "זה חלקי מכל עמל" (ע"פ קהלת ב', י'). אין כלום. שום דבר. ואז רבי ניסן פינסון ז"ל אמר לי: אחרי שילכו וישוטטו בכל העולם, ימצאו שהמקום הכי טוב לחיות בו זה כדור הארץ. בארץ יש לך קניינים. יש לך בעלי חיים, יש לך בני אדם, יש לך חכמים, יש לך סופרים, יש לך הכל. ובכל העולם כולו - כלום, אין שום דבר, הכל יבש. אברהם מניין? שנאמר (בראשית י"ד, י"ט) "ברוך אברהם לא-ל עליון קונה שמים וארץ". הוא חשוב כמו שמים וארץ. ישראל מניין? דכתיב (שמות ט"ו, ט"ז) "עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קנית". אתה אהב אותם, ואתה קנית אותם. ואומר (תהלים ט"ז, ג') "לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם". החפץ הכי אדיר שיש לו לקב"ה זה עם ישראל. בית

17. פעם אלי ישי שיהיה בריא פגש משהו בופן, אמר לו: כמה מאות מיליונים אנשים יש לכם? אמר לו: מאות מיליונים! יש בקושי ששה מיליון, ומהם חלק לא יהודים. אמר לו: על פי מה שכותבים עליכם בעיתונים, חשבתי שיש לכם מיליארד אנשים. למה לא כותבים על כל המדינות? אבל כל המדינות אפס, אנחנו קנין אחד.

המקדש דכתיב (שמות ט"ו, י"ז) "מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידך", ואומר (תהלים ע"ח ג' ד') "ויביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה ימינו". כלומר זה קנין, בית המקדש הזה כאשר יבנה, תהיה איזו רעידת אדמה במסגד עומר, וילך עומר לעזאזל. כמה עולה המלה עומר? 316 - כמו ישו. מי שיודע לפרש מה זה ישו, יפרש גם את עומר...

משנה י"א

י. כל מה שברא הקב"ה בעולמו, לא ברא אלא לכבודו. כל דבר שאתה אומר למה נברא הדבר הזה? למשל למה נברא העקרב? העקרב רק מפריע. קראתי שה'עקרבית' (הגברת) יולדת במכה אחת מאה 'עקרונים' קטנים, אבל הם שונאים את הילדים שלהם, והם גומרים אותם. בסוף נשארים כמה אחדים בודדים. ויש לזה רמז בפרק שירה ביום ששי. בפרק ששי כתוב שם: "עקרב אומר: טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמ"ה, ט). שהשאר מעט, היא יולדת הרבה, ונשאר מעט כדי שלא יזיקו. ומה עושים בעקרב? יש תרופות שמפיקים אותם מהארס של העקרב¹⁸! לא ידעו למה יש עובש בעולם, אבל 'פניצילין' יצא מהעובש. אז כל מה שנברא יש לו תכלית. "לא ברא אלא לכבוד", כמה פעמים אנשים מחפשים כל מיני דברים [והם נמצאים קרוב לו¹⁹]. שנאמר (ישעיה מ"ג ז') "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו". רק לוקח זמן לבני אדם עד שיגלו אותם. ואומר (שמות ט"ו ח"י) "ה' ימלוך לעולם ועד".

18. מורי ורבי ז"ל אמר שהיה פעם בגר'בא (הלך לטייל שם בשנת תש"ב פחות או יותר) בקיץ, ואמרו לו כמה בחורים שם שיש להם אגודה שנקראת "מעלה עקרבים". אמר להם: מה זה מעלה עקרבים? הביאו לו בקבוק מלא, ויש שם עקרב. פחד, אמרו לו: אל תפחד, זה מת אמר: אם ככה, תביאו לראות. בגר'בא היו מצויים הרבה עקרבים. ולמה אוהבים כ"כ את גר'בא? כי "חן מקום על יושביו" (סוטה דף מ"ז ע"א), מה הם עושים? הרי בקיץ העקרבים מאד מסוכנים. הם תופסים והורגים אותם, שמים אותם בבקבוק של אלכוהול, ומוכרים אותם בכסף. זה אגודה שנקראת "מעלה עקרבים", צדים עקרבים. גם בעקרב יש רפואה. 19. למשל, סוכרת. סיפר לי יהודי אחד שהאדמו"ר מוידניץ (שיהיה בריא) [זצ"ל] הגיע לפני כמה שנים לסכרת גבוהה. טיפל בכדורים, אחר כך באינסולין. והסוכר ארבע מאות ומעלה, זו סכנת נפשות. סוכר באדם בריא הוא בין שבעים למאה ועשר, (שבעים זה חיי דוד המלך, ומאה ועשר זה חיי יהושע. בין דוד ליהושע, לא פחות ולא יותר. ראשי תיבות ד"י, דוד, יהושע...), ומי שעובר את זה, זה לא בסדר. והוא עבר את הארבע מאות. ואז אמרו שיש פרופסור יהודי אחד באוסטריה שהוא מומחה לסכרת. הביאו אותו, יהודי עם כיפה (קטנה או גדולה). הוא בא וצחק. אמר, מה הבעיה? תפסיקו את כל הכדורים, תפסיקו את הכל! תביאו לו עלה זית. אמרו לו: אתה צוחק אתנו? זה רבי, יש לו מאות ואלפים חסידים. אמר להם: כן, זה רבי, ואני רוצה לעשות לו טוב. תבשלו לו עלים של זית. לאט לאט הורידו לו את הזריקות, והורידו לו את הכדורים. נתנו לו שתי כוסות עלי זית מבושלים ליום, בשלו לו אותם וסיגנו אותם. שתה אותם בבוקר ובערב, הסוכר ירד למאה ושמונים! בלי כדורים ובלי זריקות. אמר גם לכולסטרול תיקח עלי זית. מוכרים עלי זית, וכמה שהם מיובשים זה טוב. מה עושים עלי זית האלה? יש בהם תרופה. "הנה עלה זית טרף בפי" (בראשית ח', י"א), אל תקרי טרף אלא תרף - יש בו תרופה.

ומגדל חננאל עזר

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

תורה עם חסד - גאולה

עמו אנכי בצרה

בקריאת 1 התורה של חג השבועות, אנחנו קוראים על מתן תורה. שם כתוב על עם ישראל: "והייתם לי סגולה מכל העמים" (שמות י"ט, ה'), עם ישראל נקרא **עם סגולה**, מה זו סגולה? פעם פירשתי בדרך צחות **סגולה** מלשון **סגולות**, עם ישראל אוהבים סגולות, לכל דבר יש סגולה. אם נתבונן מהי סגולה, זו רפואה שלא כדרך הטבע בלי הבנה, וכך עם ישראל, ההנהגה איתם היא שלא בדרך הטבע, הנהגה שמימית מידו יתברך, וזהו ע"י התורה שהיא מעל הטבע.

עוד פירוש אמר **האדמו"ר הקדוש מלעלוב**, **סגולה** מלשון **סגול**, דהיינו כמו ניקוד סגול, כמה שתסובב אותו לצדדים, הוא ישאר לעולם סגול. וכך גם בני ישראל, בכל מיני גלויות ותלאות, יישארו לעולם יהודים. ויש מפרשים עוד, שבסגול יש שלוש נקודות, וכל נקודה היא כנגד האות יו"ד. מה הן שלושת היודי"ן האלה? הראשונה היא כנגד הוי"ה, שמו של הקב"ה, השנייה כנגד היו"ד של עם ישראל, והשלישית רומזת על ירושלים ועל בית המקדש, ששם שורה השכינה. אחרי שחרכה ירושלים, נשארו בסגול רק שתי נקודות, ולכן נהפכו לצירי. וזה מה שאומר הפסוק: "עמו אנכי בצרה" (תהלים צ"א, ט"ו), אל תיקרי בְּצָרָה אלה בְּצִירִי. כלומר גם כשאנחנו בצירי ולא בסגול, עם כל זה ה' אתנו. ובעזרת ה' במהרה בימינו תיבנה ירושלים, יבנה בית המקדש, ואז עוד פעם יקום בנו: "והייתם לי סגולה מכל העמים".

בשביל לזכות לגאולה הקדושה, צריך להתקרב יותר לקדוש ברוך הוא. אומר הפסוק: "שיר המעלות בשב"ה את שיבת ציון היינו כחולמים" (תהלים קכ"ו, א). הפשט הוא, מתי שנראה את הגאולה, הכל יהיה כמו חלום. אנחנו מדברים על המשיח, מדברים על מה שיהיה, ורואים את תוקף הצרות שיש לעם ישראל בעולם, דברים נוראים, מסמרי שער, זיכור אחרי זיכור. אבל כשיבא המשיח, אז "היינו כחולמים", הכל יגיע במהירות, שנרגיש שהגלות היא כמו חלום שנגמר מהר.

הניקוד של עם ישראל

רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו אדרת אליהו (פרשת כי תבוא), אומר עוד פשט נפלא על המילים "היינו כחולמים". בניקוד של האותיות יש כמה נקודות דומות, חולם עם נקודה מלמעלה, חיריק מלמטה ושורוק באמצע. גם בעם ישראל יש שלוש דרגות, עליונה, אמצעית ותחתונה. העליונה היא כמו החולם מלמעלה, האמצעית כמו השורוק, והתחתונה כמו החיריק מלמטה. עוד אמר הרב, שבע"ה כשיבא המשיח, כל עם ישראל יהיו עליונים, כולם יהיו למעלה. וזה מה שאומר הפסוק: "שיר המעלות בשב"ה בשיבת ציון", אז "היינו כחולמים", כלומר מתי שיבוא המשיח וישיב ה' שיבת ציון, אז כל עם ישראל יהיו כמו חולם, כמו הקבוצה המעולה.

סגולה להנצל מחבלו של משיח

ולזה צריך 'הכנה דרבה'. אמרו רבותינו (סנהדרין דף צ"ח ע"ב): מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. בחג שבועות יש לנו את שני הדברים, גם מתן תורה, וגם נקרא "חג הקציר", שבו קוצרים את השדות ונותנים לקט שכחה ופאה לעניים, וכך גומלים חסד. ולכן תיקנו לקרוא מגילת רות בחג שבועות, כדי לעורר על המצוות האלה, ששם מסופר שרות לקטה לקט מהשדה של בועז על פי ההלכה, וזה מזכיר את המצוות הללו.

מה זה יעסוק בתורה? יעסוק בתורה לשמה, לא בשביל כבוד, לא בשביל "ביזנס" או דברים אחרים, תורה לשם שמים, לעשות רצון ה'! ברגע שאדם משתדל לעשות רצון ה', יזכה וינצל מחבלו של משיח. דבר שני - גמילות חסדים,

1. נערך ע"י הרה"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א

כשאדם עושה חסד, יש עליו שמירה מיוחדת. כל אחד והחסד בדרך שלו.

מוצאי שביעית

חבלו של משיח, אלה חבלים קשים. מיום ליום החבלים נעשים קשים יותר. מצד אחד יש שפע בעולם, אבל מצד שני היוקר בעולם גדל. יש הכל אבל אין דרך להשיג. דברים קשים. רבותינו אמרו (סנהדרין דף צ"ז ע"א), שבשביעית מלחמות, ובמוצאי שביעית בן דוד בא. **מוצאי שביעית** זה יכול להיות גם בסוף שביעית וגם בשנה שלאחריה, כמו **מוצאי שבת**. אבל כל זה דוקא אם נהיה ראויים לכך, לכן צריך להשתדל כמה שיותר בתורה ובגמילות חסדים.

להנזר מכל מכשול

עכשיו בקיץ יש הרבה נסיונות של שמירת העינים ממראות אסורות וענייני קדושה. רבותינו שואלים (ברכות דף ס"ג ע"א), מדוע בפרשה שלנו הסמיך הכתוב דיני סוטה לדיני נזיר? אלא לומר, שהרואה סוטה בקלקולה יזיר את עצמו מן היין. בזמנים שיש חשש שעלולה סטרא אחרא ח"ו לגבור, ועלול להיות חוסר בצניעות בגלל הקיץ וכדומה, אדם צריך להזיר עצמו, למנוע ממנו כל מיני דברים שעלולים להביא אותו לידי מכשול. הרבה דברים קשים קרו בגלל שלא שומרים על הלכות יחוד ועל הלכות צניעות. צריך להזהר מזה! חז"ל שתיקנו לנו את הגדרים והסייגים וההפרדה, זה בשבילנו, לשמור על עצמנו! אם חלילה לא שומרים על הדברים האלה, בקלות אפשר להגיע חלילה לדיוטא התחתונה.

כתוב בפסוק: "וראה בך ערות דבר ושב מאחרך" (דברים כ"ג, ט"ו), ועל זה אמרו חז"ל (במדבר רבה פרשה ז' אות י'): כל זמן שישאל פרועים בעריות שכינה מסתלקת מהם. וכי מישוה רוצה שה' יעזוב אותו חלילה? אנחנו לא רוצים את זה! לכן נתחזק בצניעות, בתורה ובגמילות חסדים, ונזכה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

מושב ועומד מהר סיני!

מעל 100,000 יהודים כבר לובשים תכלת!

מאות רבנים מובילים ומשפיעים התחילו ללבוש תכלת!

8,250 בני תורה התחילו דרך פעילות 'וזכרתם'!

אין ישיבה בלי לובשי תכלת!

למד את הסוגיא המרתקת הזו! מצוות התכלת מחכה גם לך!

למה לבנות את התכלת? במסגרת זו יחולק!!!

האזינו להנחמות: 0799-1000-65
חומרים: www.uzchartem.com
צרו קשר: Uzchartem613@gmail.com

וזכרתם
חיים - זכירה - עשייה

הופיעו! הופיעו! הופיעו!

לאחר שנתיים מפטירתו

יצא לאור הספר שכולם חיכו לו

ספר ידיד ה'

תולדות חייו ופעלו של הצדיק
רבי בנימין הכהן זצ"ל

חתנו של רבי רחמים חי חיתה הכהן זצוק"ל
מנושב ברכיה - בית מס' 1

ספר מפואר עם תמונות צבעוניות
שכל סיפור הוא שיעור מוסר,
סיפורים חדשים ומרתקים
אשר יופיעו לראשונה בספר זה.

מסן
ארח צדיקים
ברכיה

ניתן להשיג בישיבת חכמת רחמים
מושב ברכיה לפרטים: 086727523 שלוחה 6

הופיעו! הופיעו! הופיעו!

בשורה טובה ללומדי התורה
לדאשונה יצא לאור הספר שכולם חיכו לו
ספר האגרות

מאת מורינו
רבי משה כלפון הכהן זצוק"ל

ראב"ד נ'דבא ואגפיה

אשר תודגמו מספרדית לעברית וסודרו בספר
אגרות בענייני הלכה, מוסר תקנות הקהל ועוד
- שיחת הדילין שלו צדיקה תלמוד כספר מוסר.

מסן
ארח צדיקים
ברכיה

ניתן להשיג בישיבת חכמת רחמים
מושב ברכיה לפרטים: 086727523 שלוחה 6

גליון 311

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ג'ר' שמואל עידאן שליט"א

למען הספר

טורחים ומביאים פה. יום אחד אמרו לו: היום לא מצאנו כהן, אמר להם: לא נאמר חזרת הש"ץ עד שיגיע פה! אמרו לו: למה? אמר להם: כי אתם לא מבינים, תלמדו מהחסידים, מה עושים החסידים? אם הם למשל רוצים ברכה מהרבי, והרבי לא גר פה, הם לוקחים עגלות ונוסעים ימים וליילות עד שמגיעים לרבי שיתן להם ברכה וזהו. וכי ברכה של רבי שנה יותר מברכה של הקדוש ברוך הוא?! אמרו: מה זה ברכה של הקדוש ברוך הוא? אמר להם: "ואני אברכם" (במדבר ו', כ"ז) פרושו אני מלמעלה מברך אותם. יש שני פרושים בזה (עיין בחולין דף ט"ז ע"א), אבל הפשט ככה: "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" - הפהנים שמים את שמי, וכי הם יכולים לברך? מה פה? הרמב"ם אומר (פס"ו מהלכות תפלה וברכת כהנים ה"ו) אל תאמר פה זה רשע הוא, כהן זה עם הארץ הוא, הוא יברך אותי?! מי הוא בכלל? לא ככה, הברכה לא באה מפנה, אלא היא באה מלמעלה. "ושמו את שמי על בני ישראל" - תזכירו רק את השם שלי - "יברכה ה' וישמרה", ואני אברך אותם מלמעלה. אם כן בשביל הברכה של הקדוש ברוך הוא שנגמרת מפי אהרן ובניו אתם לא מוכנים לחכות קצת עד שיבוא כהן? תחכו. ואי הבנינו שחשוב מאד שיהיה כהן בבית הפנסות. חשוב הדבר הזה.

פעם הרב שטיינמן זצ"ל הלך לאמריקה פשהיה בגיל קרוב למאה. והיה מופשט בית נקסט ספרדי. אמרו לו: למה? אמר להם: כי שם יש נשיאות פפים כל יום. היה אצל אדמו"ר אחד, אמר לו: מדוע פבודו מתפלל דוקא אצל הספרדים? וכי אנתנו לא בסדר? אתה לא אשכנזי? אמר לו: כן, נדאי, אני אשכנזי, אבל הספרדים עושים נשיאות פפים כל יום. אמר לו האדמו"ר: לא ידעתי. אז הלואי שיעשו כל יום. (גליון 262 אותיות ה' - ח')

לעשות נשיאות פפים בכל יום, חוץ ממקום אחד - צפת. זה מקומו של מרן ושם האשכנזים אמרו, לא. בצפת אנתנו נוהגים לא לעשות ברפת כהנים. באתרא דמרן [מקומו של מרן] עושים נגד מרן... בכל הארץ כלה אתרא דמרן האשכנזים עושים ברפת כהנים כל יום, ואילו בצפת שזה מקומו של מרן [ממש], אומרים שלא לעשות ברפת כהנים, אף אחד לא מבין את זה. אבל ככה נהגו. פעם אחת הייתי בקלון 'מוטל' בצפת, והתפללו שם אשכנזים. שאלו אותי שאלה, המלון הזה נחשב חלק מצפת או מחוץ לצפת? מאי נפקא מפה [פלומר], מה משנה לנו אם זה חלק מצפת? אם זה נחשב חלק מצפת, אם כן לא נגיד נשיאות פפים, כי בצפת אנתנו עושים נגד מרן. אבל אם זה מחוץ לצפת, כמו ארץ ישראל נעשה נשיאות פפים, אמרתי להם, תעשו. בא נגיד שזה מחלקת אם ככה המנהג, אבל "כל ספיקא במנהגא איקמיה אדינא" - כשיש לך ספק במנהג תעמיד אותו על דביו. והדיו הוא שעושים נשיאות פפים כל יום, מרן משבח את מנהג ארץ ישראל שגושים פפיהם כל יום. וככה הן איש"י (ש"א פרשת תצוה ה"ד) אומר שיש לנהג ככה בכל מקום. וככה הגאון מוילנא אמר: אם היה בדי הייתי מסתובב מעיר לעיר וממדינה למדינה כדי שיעשו נשיאות פפים כל יום! אתם חכמים יותר מכל אלה! לא עושים ככה.

"אתם עושים לי חסד אחרי אלה שנה של גלות"

המנהג הזה להשאיר ער בליל שבועות לא הוזכר במקרא ובמדרש ובטוב מקום. רק בזה (פרשת אמור דף צ"ח ע"א) כתוב שכתב נהגו "חסידים קדמאי". מתי התחילו בו למעשה? בימי מרן (הבית יוסף). הוא הראשון שבזמנו התחילו את הדבר הזה כמו שמעיד בעל שני לוחות הרבית [השל"ה] (בתחלת מסכת שבועות) שמצא כתב ד' של רבי שלמה אלקבץ בעל לכה דודי, ומספר שם שבליהה הראשון היו לומדים ולא היה להם מנוח, היו רק שבעה אנשים. ומרן היה מדבר מתוך הנהגה, פתאום פאלו הוא מסתלק מן העולם ורואים מיישו שמדבר מתוכו. וזו המשנה היתה מדרת. אמרה, אני המשנה מדרת, אתם עושים לי חסד אחרי אלה שנה של גלות וכי וכי שאתם לומדים תורה, והלא היה להם מנוח. למחרת ספרו החברים לחבריהם, ובלילה השני (זה היה בחוץ לארץ [שחוגגים את חמץ יומים]) פאו עשרה ויותר. ויש מקור לזה קצת אגב עזרא. האבן עזרא אומר (שמות י"א) "והיו נכנים" אולי לא יישן אדם כהם בליל שבועות [בזמן מתן תורה במדבר]. אם אתה יודע שמתוך יש לך הודעה שמימית אתה יכול לספס דקה אחת? אך אפשר לעשות דבר כזה? כל הלילה אומרים עוד מעט ועוד מעט. לשמע את הקול של בורא עולם שמדבר לישראל זה דבר פשוט! זה לא פשוט. ובמדרש (שיר השירים רבה פ"א אות נ"ו) כתוב להפך. שהם ישנו בליל שבועות, ובבקר העיר אותם הקדוש ברוך הוא, ככה אתם ישנים? "קלת וברקים", וקל שפך חוק מאד" (שמות י"ט ט"ו) קומו! זו סתירה בין המדרש ובין האבן עזרא. ואפשר לומר שהאבן עזרא מדרב על האנשים הגדולים והמדרש מדרב על האנשים הקטנים. מה הם מבינים, אמרו מה מחר יש קול? כשיבא נשמע אותו. אז הוא העיר את פלם, אבל מכאן קצת סמוך למנהג הזה. (גליון 260 אות ח'. רבני גליון 14 אותיות א', ג', ד' ו' - ספר השיעור עמוד רמ"א, וגליון 65 אותיות א' - ג', וגליון 162 את ט"ו).

"אמר להם: לא נאמר חזרת הש"ץ עד שיגיע כהן"

בחוץ לארץ נהגנו לא לעשות ברפת כהנים כל יום, רק בחגים ובשבתות לפעמים פמוסף. וככה מנהג ג'רבא, חוץ מראש חדש ניסן שבג'רבא נוהגים לעשות בו נשיאות פפים [ברפת כהנים]. אבל בארץ ישראל פלם נוהגים פדעת מרן (בית יוסף סוף סי' קכ"ח)

חיבה

אח ואין לו אח

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.

ידע תדע

א. למה קראו לרית כר? כי יצא ממנה דוד שרונה להקדוש ברוך הוא בפירות ותשבחות (מכילת דף 2 עמוד ב'), והמלה "רית" זה לשון רותה, שזכתה לניו שקנת ספר תהלים שהוא מרונה את העולם. העולם לא יודעים כמה ספר התהלים הוא מיוחד. היה אחד שכתב: "כל שלושים מצבי הנפש נמצאים בתהלים, מהשמחה הכי גדולה עד הדפאון הכי גדול", כי הכל יש בתהלים, אם יש לאדם דפאון יש לו מזמור שמדבר על זה וישמח אותו, ואם יש לו שמחה ורוצה לרקד אז יש לו מזמור על זה, וגם במצבי הביניים. (גליון 65 אותיות כ"ה וכ"ו).

ב. היום יש תלמוד [מנרא] שתרנג פקוראה הדרומית ושם חובה על כל פחור שלומד פתיכון שיהיה לו ש"ס בפני מתרגם לאנגלית. וגם בפרדן שלמו תשעים מיליון דולר לתרגם את התלמוד לערבית.